

Inhoud

PAGINA 3

Hooflijnenakkoord

Minister Ritzen heeft met de Nederlandse universiteiten een pakket maatregelen afgesproken, die verregaande gevolgen kunnen hebben voor de vrijheid van studenten om hun studie naar hun eigen idee in te richten. In principe moeten zij zich houden aan het studieadvies dat zij tijdens de propaedeuse krijgen. Daar staat de verplichting van de universiteit tegenover om studenten, die zich aan hun afspraken houden, in drie jaar tijd door de doctoraalfase te loodsen.

PAGINA 5

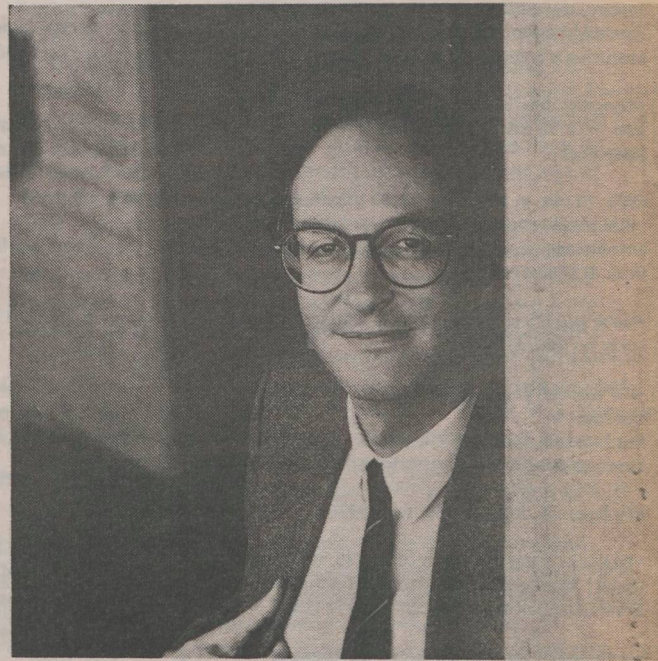
De dikste vis

Een nieuwe hoogleraar Huisartsgeneeskunde, prof. dr. J.W. van Ree, hield vorige week zijn inaugurale rede en brak daarin een lans voor „patiëntenzorg op maat“. De huisarts moet niet van „geval“ naar „geval“ hollen, maar een systematische aanpak kiezen. Risicogroepen moet hij attent volgen om te voorkomen dat daar problemen ontstaan die hadden kunnen worden voorkomen. „Zoeken naar de dikste vis in de vijver“, noemt Van Ree dat.

PAGINA 8-9

Onderzoekscholen

Er moeten honderd onderzoekscholen met elk vijftig aio's komen. Dat meldt de commissie Rinnooy Kan in haar advies aan minister Ritzen. Voor de oprichting van die scholen hoeven geen heksetoeren te worden uitgehaald. Voor een bedrag van 35 miljoen is de zaak rond, denkt de commissie. Voorzitter Rinnooy Kan licht in een interview de voorstellen toe.

PAGINA 15

Louter letteren

Vanaf dit nummer presenteren we in Observant een maandelijkse literaire pagina. Met informatie over het literaire klimaat op de universiteit in Maastricht; met een open podium voor studenten en medewerkers die hun literaire proefsels aan de publiciteit willen prijsgeven; met bijdragen van gast-auteurs, deze week een gedicht van H.C. ten Berge, volgende week te gast, bij Studium Generale.

„Anti-democratische stemming binnen medische faculteit“

Sturmans treedt af als decaan

De decaan van de medische faculteit, prof. dr. F. Sturmans, is afgetreden. In een schriftelijke verklaring die hij deze week aan de faculteitsraad en de vakgroepen stuurt, motiveert hij zijn besluit door te verwijzen naar de „niet al te heldere discussies rond mijn persoon“. Het klimaat dat daardoor ontstond verhinderde een zakelijke uitweg uit de crisis, betoogt hij. Met zijn terugtred zou een oplossing van de bestuurscrisis mogelijk worden. De crisis ontstond door het aftreden van de overige bestuursleden nadat de faculteitsraad de herbenoeming van Sturmans met acht tegen vier stemmen had bekrachtigd. In zijn verklaring protesteert Sturmans in heftige bewoordingen tegen het gebrek aan respect voor democratisch genomen besluiten.

Sturmans benadrukt in zijn 'bulletin' dat hij gedurende zijn vijfjarige decanaat constructief met de raad heeft samengewerkt en tot het einde toe op belangrijke punten als de reorganisatie en zijn eigen herbenoeming is gesteund. Niettemin bleek zowel bij zijn medebestuursleden als elders in de faculteit (met name onder de klinische hoogleraren), een golf van onrust te ontstaan toen hij inderdaad een derde termijn kreeg. Dit ondanks het feit dat de raad niets te kiezen had omdat zich geen enkele tegenkandidaat had gemeld. Over dat laatste doet Sturmans in de verklaring zijn beklag. Wrevelig toont Sturmans zich verder over de oprukkende facultaire gewoonte om in allerlei

niet openbare gesprekken mensen en hun beleid te bekritisieren. Verweer tegen een onzichtbare vijand is onmogelijk, suggereert hij, zeker als „zelfs de aard en herkomst van de kritiek niet duidelijk op tafel“ komen. Om die reden pleit hij voor „een veel grotere openbaarheid“ in benoemingsprocedures. Met uitgesproken afkeer schrijft de afgetreden decaan over het feit dat het uitvoeren van democratisch genomen raadsbesluiten kennelijk niet meer voor iedereen vanzelfsprekend is. Dat daarbovenop de legitimiteit van de raad in twijfel wordt getrokken acht hij „zeer ernstig“. Sturmans vertelt desgevraagd dat hij zijn besluit heeft genomen „in overleg“ met

de commissie van advies die is ingesteld door de faculteitsraad om de vorming van een interimbestuur voor te bereiden. In de opdracht aan de commissie was uitdrukkelijk vastgelegd, zij het in voorwaardelijke termen, dat zij de benoeming van Sturmans tot decaan tot uitgangspunt diende te nemen. Dat deel van de opdracht is door de jongste ontwikkeling achterhaald. (zie voor de letterlijke tekst van de verklaring van Sturmans en de achtergronden de pagina's 6 en 7)

Wammes Bos

Beurzen enkele guldens omhoog

De basisbeurs wordt op 1 januari met slechts dertien gulden per maand verhoogd. Twee maanden geleden was er nog sprake van een verhoging met 28 gulden, maar ook de Eerste Kamer heeft dinsdag ingestemd met het lagere bedrag. Met ingang van komend jaar wordt de basisbeurs voor uitwonende studenten op 570 gulden per maand gebracht (was 557,65 gulden). De beurs voor thuiswonenden wordt 235 gulden (was 231,32). In al deze bedragen is overigens rekening gehouden met de invoering van OV-studentenkaart, die maandelijks 63 gulden kost. Ieder jaar voor 1 oktober stelt de minister van onderwijs de definitieve bedragen voor de studiefinanciering vast. Het gaat hier om de bedragen voor de kosten van levensonderhoud, een-oudertoeslag en basisbeurs. De hoogte van deze bedragen is gekoppeld aan de normering van de Algemene Bijstandswet. Als gevolg van deze koppeling zou een beursstudent niet alleen compensatie krijgen voor de gestegen kosten van levensonderhoud, maar ook voor bijvoorbeeld de premiestijging van de ziektekostenverzekering en de nieuwe belasting-

wetgeving volgens Oort. Op grond daarvan maakte het ministerie van onderwijs nog in juli jongstleden bekend, dat de basisbeurs voor uitwonenden volgend jaar met 28 gulden omhoog moest gaan. Het kabinet heeft echter op 21 september besloten om alleen de hogere kosten voor levensonderhoud (2,2 procent stijging) te compenseren en niet de andere kostenverhogingen (samen 2,9 procent). Vandaar een verhoging van de beurs met slechts 13 gulden, voor thuiswonenden met vier gulden. Volgens het kabinet worden studenten namelijk niet of nauwelijks geconfronteerd met die overige kostenstijgingen. De invoering van 'Oort' heeft geen gevolgen voor beursstudenten, omdat hun inkomen te laag is om er belasting over te hoeven betalen. Compensatie van de ziektekostenpremies kon achterwege blijven omdat de meeste studenten via hun ouders verzekerd zijn, die de compensatie al ontvangen. Voor de studenten die particulier verzekerd zijn geldt een aparte compensatie. De Tweede Kamer moest deze nieuwe gang van zaken vorige week met spoed bespreken en de Eerste Kamer volgde dinsdag met even grote haast. Het koste minis-

ter Ritzen echter absoluut geen moeite om de Staten Generaal ervan te overtuigen dat het niet terecht is dat studenten over de hele breedte hetzelfde worden behandeld als werkloze jongeren met een bijstandsuitkering. Kort te voren had de Raad van State ook al ingestemd. De Landelijke Studenten Vakbond (LSVb) is echter woedend. Volgens LSVb-voorzitter Giesberts is het wrang dat het kabinet 'te pas en te onpas aan studenteninkomens morrelt', terwijl het wel iets extra's voor de andere lage inkomens doet. Nu de basisbeurzen met slechts 2,2 procent worden verhoogd, hoeft minister Ritzen volgend jaar 93 miljoen gulden minder uit te geven dan geraamd werd. Hiervan heeft hij 23 miljoen gereserveerd voor de invoering van een collectieve ziektekostenverzekering voor studerende. Naar verwachting wordt deze medio 1991 ingevoerd. Op 23 oktober wil de minister met de LSVb spreken over de collectieve verzekering. Volgens LSVb-voorzitter Giesberts zal dat overleg aanzienlijk bemoeilijkt worden door het besluit over de prijscompensatie.

Jos Dohmen/HOP

'Hoofdlijnenakkoord' klaar voor ondertekening

Studieadviezen in propaedeuse krijgen bindende werking

Studie-adviezen die tijdens de propedeuse worden gegeven, zullen een bindend karakter krijgen. Dat betekent dat de universiteiten zich moeten inspannen om de student na de propedeuse in drie jaar naar het doctoraal te brengen. De student krijgt de wettelijke plicht opgelegd om hieraan te voldoen.

Dat is de meest opvallende van een reeks afspraken die minister Ritzen voor de komende jaren wil maken met de universiteiten. De maatregel wordt aangekondigd in het ontwerp van een 'hoofdlijnenakkoord', dat vermoedelijk volgende week wordt ondertekend door de bewindsman en de colleges van bestuur. Het concept-akkoord belooft de universiteiten een periode zonder bezuinigingen, als zij zich maar inspannen om de inschrijvingsduur van studenten zoveel mogelijk gelijk te brengen met de cursusduur. Verder moeten de universiteiten de selectiviteit in het onderzoeksbeleid vergroten en wordt een nieuwe rechtspositieregeling voor het universitaire personeel aangekondigd. De tekst van het hoofdlijnenakkoord is maandagavond opgesteld door minister Ritzen en de voorzitter van de Vereniging van samenwerkende Nederlandse universiteiten (VSNU), ir. P. van der Schans. Deze laatste heeft het stuk inmiddels voorgelegd aan de colleges van bestuur van de universiteiten, die er vrijdag een oordeel over moeten geven. Van der Schans zei deze week dat hij het voorgestelde akkoord zal verdedigen, omdat het zijns in-

werkelijk binnen drie jaar zijn doctoraal haalt - of dat nu gebeurt in de oorspronkelijke studierichting of in de richting waarnaar hij of zij doorverwezen is. Minister Ritzen wil de huidige wetgeving zodanig wijzigen, dat de selectie tijdens de propedeuse en de consequenties daarvan een voor de student bindend karakter zullen dragen. De tekst van het concept-akkoord beperkt zich tot deze opmerking, maar aangenomen mag worden dat de bewindsman na de propedeuse nog hoogstens drie jaar inschrijvingsduur en dus ook studiefinanciering wil toestaan.

Onderzoek

De beschikbare financiën voor het universitaire onderzoek zullen in de komende vier jaren op het huidige peil blijven, zo belooft Ritzen. Maar dan zullen de universiteiten wel maatregelen moeten treffen om talentvolle jonge onderzoekers een carrière te bieden binnen de eigen instelling. Met ingang van het komend jaar zal daartoe de selectiviteit in het interne onderzoeksbeleid vergroot moeten worden. Dat betekent dat alle onderzoek dat be-

onderwijs in 1991, oplopend tot bijna 3,7 miljard in 1995. Als echter van deze bedragen de kosten van onderzoek, apparatuur, huisvesting en dergelijke worden afgetrokken, blijft een jaarlijks budget voor het eigenlijke onderwijs over van een miljard gulden. Zolang stijgingen of dalingen in de aantallen studenten binnen een marge van tien procent van dit budget blijven, zal dat niet tot wijzigingen leiden.

Personeel

De minister en de universiteiten zijn het erover eens dat op korte termijn een nieuwe rechtspositieregeling voor het universitaire personeel tot stand moet komen. Binnenkort zal Ritzen een ontwerp-Algemene maatregel van bestuur maken, waarin de overheidsbemoeienis beperkt blijft tot de hoofdlijnen. De universiteiten mogen details verder zelf regelen. Teneinde de werkgeversrol van de universiteitsbesturen te versterken, willen deze volgend jaar een nieuw organisatorisch verband oprichten dat als overlegpartner kan optreden voor de centrales voor overheidspersoneel.

Minister Ritzen wil selectie in de propaedeuse concentreren, daarna moet een student in drie jaar tijd afstuderen (foto Franco Gori)

ziens het 'maximaal haalbare' is. De minister wil met de universiteiten afspreken dat de inspanningen worden gericht op het zoveel mogelijk afstemmen van de inschrijvingsduur van studenten op de cursusduur. Tijdens de propedeuse - in principe het eerste studiejaar - moet er ruimte zijn voor het selecteren en verwijzen van studenten. Daarmee wordt niet uitgesloten dat de propedeutische fase langer duurt dan een jaar. Maar vervolgens mag de doctoraal fase doorgaans niet langer duren dan drie jaar. Om dit te bewerkstelligen, moeten de universiteiten belemmeringen in de studievoortgang zien weg te nemen. Ze moeten hun oor te luisteren leggen bij de visitatiecommissies, die regelmatig een evaluatie verrichten van het onderwijs in de verschillende studierichtingen. Bij die evaluaties moet het oordeel van studenten worden betrokken, aldus het concept-akkoord. Na selectie en verwijzing tijdens de propedeuse dienen de universiteiten ervoor te zorgen dat een student ook daad-

taald wordt uit de rijksbijdrage aan eenzelfde beoordeling moet worden onderworpen die thans alleen voor het zogeheten voorwaardelijk gefinancierde (VF) onderzoek geldt. Sterker nog: de beoordeling van de onderzoekskwaliteit zal strengere gevolgen moeten hebben dan tot nu toe onder het VF-stelsel gebruikelijk was. De universiteiten zullen in 1991 met de Nederlandse organisatie voor wetenschappelijk onderzoek (NWO) afspraken moeten maken over de inbreng van NWO als het gaat over een andere besteding van onderzoeksgelden als gevolg van kwaliteitsoordelen. De minister ziet af van zijn eerdere plan om gedurende vier jaar jaarlijks 25 miljoen gulden uit de rijksbijdrage naar NWO over te hevelen als die afspraken deugdelijk blijken te zijn. Van nieuwe bezuinigingen op het wetenschappelijk onderwijs wil Ritzen afzien, tenzij zich belangrijke nieuwe feiten voordoen die problemen met de onderwijsbegroting veroorzaken. Bij de huidige studentenaantallen betekent dat 3,5 miljard gulden voor het wetenschappelijk

In dat kader past ook dat de minister de budgetten voor wachtgelduitkeringen aan ontslagen universitair personeel aan een maximum gaat binden. Hij wil zich echter wachtgeldverplichtingen op zich blijven nemen die voortvloeien uit bezuinigingsoperaties van voor de totstandkoming van het hoofdlijnenakkoord. Een belangrijk breekpunt voor de universiteiten is daarmee weggenomen. Een nieuw struikelblok in de onderhandelingen over het akkoord is echter ingebouwd. Ritzen en Van der Schans hebben in het concept opgenomen dat de bestuursstructuur van de universiteiten opnieuw tegen het licht zal worden gehouden. In het verleden heeft dat steeds tot heftige protesten geleid, vooral in universiteitsraden. Deze raden moeten het standpunt toetsen dat de colleges van bestuur vrijdag gaan innemen over het hoofdlijnenakkoord. Voor het officieel van kracht kan worden, moet ook de Tweede Kamer een fiat afgeven.

Jos Dohmen/HOP

De schrijvers uit het Oosten

Intellectuelen hebben de taak de waarheid te spreken en leugens aan de kaak te stellen, op te komen voor vrijheid, en zwakken te respecteren. Om kort te gaan: we hebben het over mensen die verder kijken dan hun neus lang is en daarvan in woord en geschrift verslag durven doen.

Sinds een jaar zitten in verscheidene Oosteuropese landen lieden van dit slag op het pluche: schrijvers, sociologen die eens wat meer wilden dan neuzen tellen, filosofen, dichters. Kort geleden nog loodgieter, glazenwasser of gevangene, staan zij nu aan het hoofd van een departement of zelfs van de staat. Hun nieuwe stropdassen knellen. Vóór de fluwelen revolutie was hun taak duidelijk: wie vrijheid van meningsuiting en democratie eiste stelde al een daad van belang. Maar wat moeten zij nu doen? Wat is hun toekomst? Wat hun persoonlijke lot betreft: ach, de meesten zullen snel ontdekken dat bestuurlijk werk een mens langzaam maar zeker dommer maakt. Een paar jaar ambtelijke rapporten lezen en je kijkt geen boek meer in. De ware intellectueel is echter een junk die bibliotheek noch de geur van drukinkt kan missen. Eens zullen zij weer de roes zoeken die alleen een goed geschreven boek biedt.

Ingewikkelder is de vraag wat eigenlijk nog de taak van intellectuelen is in landen waar vrijheid van meningsuiting, een redelijke rechtsorde, en het minimumloon bestaan. In *Reflections on the Revolution in Europe*, een zojuist verschenen, nogal pretentieuze boekje waarin hij 150 pagina's nodig heeft om Oost-Europa Poppers "open society" aan te bevelen, maakt de socioloog en vroegere EG-commissaris Dahrendorf een onderscheid tussen constitutionele en normale politiek. Constitutionele politiek betreft zulke zaken als vrijheid van meningsuiting en stemrecht en het recht zelf een beroep te kiezen; maar zodra dit geregeld is, gaat de politiek over in een messier game waarin mensen hun rechten gebruiken om te zeggen wat ze op hun lever hebben, om de partij van hun keuze te steunen en arbeidsmarktvaagstukken te bediscussieren.

Volgens Dahrendorf is er, waar de constitutie in orde is, voor intellectuelen nauwelijks werk. Politiek wordt dan een zaak van enerzijds menings- en wilsvorming en anderzijds (bv. economische) techniek. Waar technische kwesties aan de orde zijn vragen we een expert (econoom, jurist) om raad; in de politieke menings- en wilsvorming heeft in een democratie niemand een bijzondere positie.

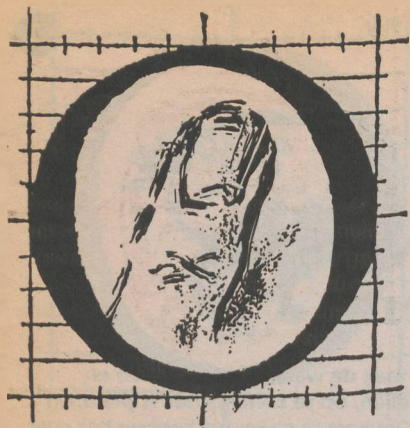
Valt er dus voor Havel en de zijnen niets meer te doen wanneer binnenkort in Oost-Europa een "open society" gerealiseerd is? Die vraag brengt ons meteen thuis. Want wat valt er eigenlijk nog voor intellectuelen in Nederland te doen, behalve zich uit te spreken over kwesties die een paar duizend kilometer verderop spelen, waar H.J. Hofland, noch Bart Tromp, noch Lolle Nauta veel invloed hebben?

Wie de taal waarvan we ons bedienen niet ter sprake brengt valt het antwoord hierop schuldig blijven. Die denkt bij politiek te snel aan beslissingen waarvoor een democratie procedures heeft en niet aan de manier waarop problemen geformuleerd worden en identiteiten van mensen en groepen vorm krijgen. Hier ligt een taak voor intellectuelen die blijft ook als we binnen een democratische rechtsorde leven. Want kieswetten kunnen niet voorkomen dat onder het mom van vrijheid en de zorgzame samenleving zich leugens, onderdrukking en minachting manifesteren. Deze taak vervullen is geen kwestie van het ontwerpen van een nieuwe constitutie, maar van het gedetailleerd beschrijven van situaties en het ijken van de gewone taal. De instrumenten bij uitstek daarvoor zijn al eeuwen oud: de rapportage en de roman.

Gaan we eens na wie in Nederland in het verleden belangrijk bijgedragen hebben aan het herdefiniëren van een aantal kernproblemen van de Nederlandse maatschappij (1. het koloniale verleden; 2. de verwerking van de oorlog; 3. de afbraak van religiositeit en verzuiling), dan zijn dat vooral romanciers geweest: Multatuli en Du Perron voor de koloniale kwestie; W.F. Hermans voor de oorlog en het slopen van het beeld van Nederlandse heldhaftigheid; Ter Braak, W.F. Hermans en de vijftigers voor de afbraak van domineesland. Hun bijdrage aan de Nederlandse samenleving is ingrijpend geweest dan alle "maatschappijkritiek" van de afgelopen 25 jaar.

Het probleem van de huidige situatie is dan ook meteen duidelijk: een literatuur die deze rol speelt is er in Nederland niet meer. In het werk van Hermans speelt nog één belangrijk thema (de rol van Nederland in de wereld, nl. die van non-entity) een rol, maar tot grootse romans heeft dit niet geleid, het blijft bij gemopper. In de rest van de recente Nederlandse literatuur komen intellectuele thema's in deze zin nauwelijks aan bod. Serieuze journalistiek, in het verleden nog wel eens beoefend door Vrij Nederland, is vrijwel afwezig en betrof ook toen al thema's als financiële malversaties in de scheepsbouw, de aankoop van te dure tanks en van soldatenhelmen die snel deukten. Wie meer wil dan sfeertekeningen is aangewezen op buitenlandse bladen. De intellectueel is in Nederland uitgestorven. Misschien dat, wanneer zij zijn uitgeregerd, de schrijvers uit het Oosten nog een sterretje zien.

Gerard de Vries

Bladeren

Bart Brouwers

ROAG

Niet voor iedereen is uitstel ook meteen afstel. Een deel van de (mannelijke) studenten moet na zijn studie nog onder de wapenen. Veelal gebeurt dat dan met de afkorting ROAG achter je naam: Reserve Officier Academisch Gevormd. Een ROAG heeft meer schouderwullende versierselen, moet langer dienen, kan ook nog lang na het afzwaaien voor herhalingen worden opgeroepen, maar kan vaak wel iets nuttigs van zijn diensttijd maken. Dit alles in tegenstelling tot de gewone 'Jan Soldaat'. Maar per jaar komen er slechts 350 van deze baantjes vrij, dus dat is wel dringen. En dan nog: tijdens de opleiding (de eerset zes weken) moet ook een ROAG putjes graven, met gasmaskers rennen en de stormbaan afwerken. Enkele Delftse afgestudeerden hebben ontdekt dat voor het merendeel de diensttijd toch als een hinderlijke onderbreking van een maatschappelijke carrière geldt. En: "die verhalen over drankmisbruik kloppen wel". Maar ze zijn ook verklaarbaar. "Je hebt met tien mensen op een kamer totaal geen privacy. Als iemand zijn radio aanzet is er geen geloofwaardigheid meer om iets te lezen, laat staan te leren. De neiging om naar de bar te gaan is dan vrij sterk." (Delta)

Mannen

In Utrecht wordt een nieuwe Universiteitsraadsvoorzitter gezocht. En liefst heeft men er een vrouw, tot groot ongenoegen van de voorzitter van de sollicitatiecommissie, Rien de Bie. Met kleine meerderheid stemde de U-raad vorige week voor de toevoeging 'bij gelijke geschiktheid voorkeur voor een vrouw' in de vacature-omschrijving. Dat zinde De Bie allerminst en hij stelde dan ook zijn voor-

zitterspost ter beschikking. "Ik kan mij niet verenigen met een beleid waarin in feite tegen de mannen wordt gezegd: solliciteer maar niet, want je bent toch bij voorbaat kansloos." De drie progressieve raadsfracties vierden intussen een klein feestje, want "voor het eerst is er een concreet resultaat bereikt in de voortdurende maar nog weinig succesvolle strijd voor een daadwerkelijk emancipatiebeleid aan de Utrechtse universiteit". 'Bij gelijke geschiktheid' biedt volgens deze progressieven nog allerminst de garantie op daadwerkelijk toewijzen van de baan aan een vrouw. "In de meeste commissies blijven masculiene uitgangspunten onbewust toch een rol spelen." De Bie is kwaad over dat verwijt. "Ik vind dat de motie de integriteit van de commissie in twijfel trekt." (U-blad)

Buitenlanders

Er studeren relatief maar weinig allochtonen - in Nederland wonende buitenlanders - aan de vaderlandse universiteiten. Dat heeft natuurlijk te maken met de opvoeding en hun cultureel gedrag, maar evenzeer met de moeilijk toegankelijke studiefinanciering. Dat concludeert het Leidse Interdisciplinair Centrum voor Onderwijsresearch. Iedere aankomende student worstelt er wel enigszins mee, maar het blijkt voor deze groep mensen vrijwel onmogelijk om zonder hulp van buiten aanvraagformulieren in te vullen en de brieven van de informatiseringsbank te beantwoorden. Ook wordt hun aanvraag vaak afgewezen, omdat niet alle gegevens volledig ingevuld zijn. Het feit dat ouders vaak in het buitenland wonen, maakt het nog extra lastig. Het LICOR wil daarom het beurzenstelsel beter toegankelijk maken, door eenvoudiger taalgebruik en aanwijzingen in verschillende talen. (Mare)

Visitatie

Dezer dagen bezoekt de door de samenwerkende universiteiten (VSNU) ingestelde visitatiecommissie de Maastrichtse economische faculteit. Daarvoor al werden de vijf overige economie-faculteiten aan een nader onderzoek onderworpen. De resultaten waren heel wisselend. Rotterdam werd volledig gekraakt, Tilburg kwam er met een prima rapport voorlopig als beste vanaf. "Een goede inzet" en "zorgzaam" waren enkele van de kwalificaties die op Tilburg werden losgelaten. Decaan Arie Kapteyn constateert voldaan: "Als we naar de andere faculteiten kijken, kunnen we tevreden achterover zitten." Kapteyn

dankt de goede rapportcijfers voor een deel aan de geringere massaliteit in vergelijking met elders. "Tilburg heeft de zegen gehad dat de Rijksuniversiteit Limburg is opgericht." Dat geluid klonk een paar jaar geleden nog iets anders. Iets valser ook. (Univers)

Vlees

"Wie ervoor kiest op een avond tweeduidend gulden te verdienen door in een pornofilm mee te doen, moet dat zelf weten. Een ander gaat voor dat bedrag een maand lang in een slagerij staan. In beide gevallen gaat het om vlees verkopen, alleen is het ene warm en het andere koud." Miep Brons ten voeten uit. Vorige week hield ze een druk bezochte lezing voor Rotterdamse studenten bedrijfskunde. Om uit te leggen hoe het zit met haar succesformule. Niet zo moeilijk, zegt Miep Brons zelf, ik probeer gewoon wat ik denk dat aan kan slaan. "En meestal lukt dat nog ook". Miep Brons heeft inmiddels een landelijke keten van video-shops, waarvan de omzet voor minstens de helft moet komen van het sexwerk. Ze voelt zichzelf een groot feministe. "Vrouwen die kritiek hadden op mijn werk heb ik eens gezegd dat ze op moesten houden met hun gesubsidieerde gelul. In plaats van op hun kont te zitten moesten ze eens iets nuttigs gaan doen, zieken verzorgen of boodschappen doen voor bejaarden. Ik heb ze gezegd dat ik vanaf mijn veertiende mijn eigen kost heb verdiend, nooit mijn hand heb opgehouden. Dat is pas feminisme." (Quod Novum)

Dr. F. (2)

De ex-directeur-psiater Finkensieper van de Heldringstichting in Zetten, onlangs veroordeeld voor een zedendelict, heeft via zijn advocaat geprotesteerd tegen zijn uitsluiting van de colleges aan de Katholieke Universiteit van Nijmegen. Finkensieper studeert daar filosofie en werd onlangs verzocht niet meer naar de colleges te komen. Studenten hadden hem herkend van een tv-interview en weigerden nog langer met deze man in de collegebanken te zitten. Volgens de advocaat van Finkensieper wordt met de uitsluiting "niet alleen gehandeld in strijd met de hem toekomende door onze grondwet gegarandeerde rechten, maar wordt hem zo ook nog het laatste stukje sociaal bestaan afgenomen." Finkensieper begrijpt wel dat de universiteit voor een dilemma staat, maar weigert zich door de KUN "als een paria te laten bestempelen". (KU-Nieuws)

Cosa di Franco

Toscane, september 1990

U wilt een RIJBEWIJS

10 Theorielessen, computertoets, leerboek en examenaanvraag: fl. 135,-

Praktijklessen in Volkswagen Golf kosten fl. 35,-

GARANTIE

Door ons stappenplan en het houden van proefexamens, wordt U optimaal voorbereid en vertrouwd gemaakt met uw rijexamen. Indien U voor het proefexamen slaagt, doch niet voor het eigenlijke examen, bieden wij U de mogelijkheid tot een gratis herexamen.

VERKEERSSCHOLEN 'CHRISTOFFEL'
Gerckenshaag 33, 6228 EL, Maastricht. tel. 043-611315

Herberg 'De Swaen'
Kinkenberg 188, 3798 's-Gravenvoeren
Tel. 09-32-41-811367

Herberg 'De Swaen' is een oude postkoetsafspanning uit 1585 die haar oude bestemming van ontmoetingsplaats voor bezoekers van de Voerstreek weer gerestaureerd heeft. Buiten een bezoekerscentrum is er een heus biercafé, feestzaal en restaurant.

Wegens grote drukte tijdens de weekends vragen wij

allround medewerkers

voor de vrijdagavond, zaterdag en zondag. Bent U een of meerdere dagen beschikbaar en lijkt deze job iets voor U, neem dan zo spoedig mogelijk contact op met bovenstaand adres. Vergoeding en arbeidsvoorwaarden zijn nader overeen te komen.

Herberg 'De Swaen' ligt 15 minuten gaans van Maastricht.

Inlichtingen: Sjef Wanders 09-32-41-811367

FRANSTASIA LAND?

OPEN VANAF 3 OKT

R&T

“Zoeken naar de dikste vis in de vijver”

Huisartsen houden zich te veel bezig met “loket-geneeskunde”, met het geven van ad-hoc oplossingen voor het gevarieerde klachtenaanbod dat ze in hun dagelijkse praktijk tegenkomen. Ze komen nauwelijks toe aan het ontwikkelen van een algemeen preventiebeleid, waarin ze patiënten uit risico-groepen door de jaren heen systematisch volgen. Het wordt tijd voor een meer individuele patiëntenzorg, zo bepleitte prof. dr. J.W. van Ree vorige week vrijdag tijdens zijn oratie.

Van Ree: geen loketgeneeskunde
foto Franco Gori

Huisartsen doen wel aan preventie, maar lang niet systematisch genoeg. Van Ree, sinds januari hoogleraar Huisartsgeneeskunde aan deze universiteit, spreekt in dit verband over de “preventieparadox”: wat voor een groep geldt, hoeft niet bij voorbaat voor het individu te gelden. Een voorbeeld: “In de grote groep mensen met verhoogde bloeddruk zit zo veel variatie, dat je niet iedereen over een kam mag scheren. Je moet naar de persoonlijke, individuele risico’s kijken. In de vijver met vissen moet je naar de dikste vis zoeken. Een vrouw in de vruchtbare leeftijd met een lichte bloeddrukverhoging loopt nauwelijks een verhoogd risico op hart- en vaatziekten. Maar als die vrouw óók suikerziekte heeft, dan krijg je een heel ander verhaal.”

De huisarts is volgens Van Ree de meest aangewezen persoon om patiënten met verhoogde risico’s op te sporen. “Preventie staat of valt met continuïteit in zorg. Een huisarts heeft herhaaldelijk contact met een patiënt en hij weet vaak welke ziektegeschiedenis de familie heeft. Erfelijkheid kan heel belangrijk zijn bij het opsporen van mensen met extra risico. Wanneer je in visrijk water de dikste vis wilt vangen, kun je kijken naar leden van families waarin hart- en vaatziekten voorkomen.”

Consulent

Huisartsen moeten patiënten uit risicogroepen systematisch “monitoren, bewaken hoe hun gezondheid zich ontwikkelt”, vindt Van Ree. Tot dusverre gebeurt dat te weinig. “Daarmee wil ik de huisarts niet diskwalificeren”, nuanceert de hoogleraar, die daarnaast óók als huisarts prakticeert (“Ik wil voeling met de praktijk houden, geen bureauprofessor worden.”) Hij

en zijn collega’s komen in de praktijk “heel reële problemen” tegen, waardoor preventie moeilijk van de grond komt. Het blijkt vooral moeilijk om patiënten met extra groot risico te identificeren. Preventie heeft immers betrekking op ziekten die zich nog niet hebben gemanifesteerd. Het gros van de patiënten komt naar de huisarts met veel voorkomende ‘gewone’ ziektes; de arts moet inschatten of die ‘normale’ klachten op termijn kunnen verergeren. Hier ligt een taak voor de wetenschap, benadrukt Van Ree. Die moet -door patiëntgebonden onderzoek in de huisartspraktijk- methoden ontwikkelen waarmee bepaalde ziektes in een zeer vroeg stadium kunnen worden ontdekt. De huisarts zelf kan niet langer volstaan met informatie uit een simpele kaartenbak. Hij moet een complexe patiëntenadministratie opstellen, liefst geautomatiseerd. Van Ree: “Je kunt dan bijvoorbeeld bestanden opstellen van mensen met diabetes én verhoogde bloeddruk. Die bestanden draai je één keer per jaar uit om te bekijken of alle diabetes-patiënten al voor bloeddruk-controle zijn geweest. De assistente kan dan eventueel contact opnemen met mensen die nog niet zijn geweest.”

Zo’n aanpak stelt hoge eisen aan de organisatie van de praktijk, maar door de grote werkdruk komen artsen vaak niet toe aan het veranderen van hun werkmethode. Van Ree heeft daarom -al tijdens zijn vorige werkkring in Nijmegen- een experiment in gang gezet met een geheel nieuwe functie in de huisartspraktijk: De consulent, iemand die de huisarts helpt “bij het organiseren van zijn winkel.” Zo’n consulent brengen telkens zes weken in een praktijk door, met als doel een efficiënte praktijkvoering op te starten. Er wordt een “diagnose” opgesteld en -in overleg met

arts- een “behandelingsplan”: welke veranderingen zijn nodig en hoe moeten die vorm krijgen.

Het consulent-experiment wordt binnenkort afgerond; volgens Van Ree zijn de geholpen artsen “zeer enthousiast”. “Ik ben eigenlijk op het idee gekomen door een verschijnsel in het boerenbedrijf. Als een leverancier een nieuwe aardappelteelt-methode ontwikkelt, kan hij de boer een folder toesturen met de kreet dat hij op deze manier de beste aardappels kan oogsten. Maar dat werkt natuurlijk niet, dus stuurt die leverancier een consulent naar het bedrijf. Die demonstreert ter plekke hoe diep en hoe dicht bij elkaar die aardappels moeten worden gepoot. Dat blijkt ongelooflijk effectief.”

Gordels

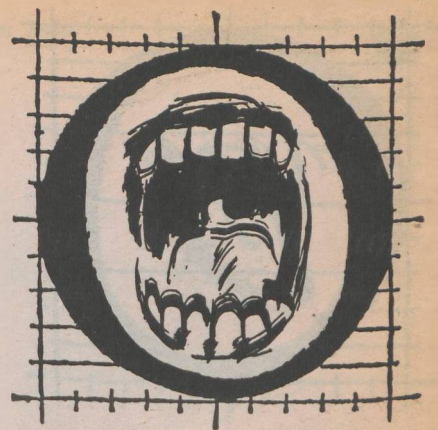
Van Ree vindt overigens niet dat huisartsen klakkeloos alle adviezen moeten accepteren. Ze moeten óók een beetje manager worden, de kosten van bepaalde strategieën afwegen tegen de baten. Medische studenten moeten daarom al tijdens hun opleiding leren een praktijk te runnen, benadrukt Van Ree. Management en praktijkorganisatie moeten een veel zwaarder accent in het onderwijsprogramma krijgen.

Huisartsen moeten niet alleen oog krijgen voor de financiële kant van de zaak. Het gaat daarnaast om het beoordelen van de inspanning die elke nieuwe ontwikkeling kost en de ongerustheid die gerichte preventie bij patiënten kan veroorzaken. Van Ree: “We noemen dit somatische fixatie: mensen raken enorm op die ene afwijking gefixeerd en voeren al hun klachten daarop terug.”

Huisartsen moeten tenslotte de heel banale vraag stellen wat voortschrijdende preventie oplevert in mensenlevens. “Ook al daarom is het zo belangrijk dat je individuele patiënten selecteert, mensen bij wie je bijvoorbeeld redelijkerwijs kunt verwachten dat ze binnen nu en vijf jaar een hartinfarct krijgen. Dan pas kun je je adviezen overtuigend aan de patiënt verkopen, hem duidelijk maken dat zijn inspanningen -bijvoorbeeld levenslange bloeddrukbehandeling- werkelijk nut hebben.” Garanties over de effecten van die behandeling zijn overigens nooit te geven, erkent Van Ree.

“Preventie werkt een beetje als de veiligheidsgordel in auto’s. Voor mensen die nooit een ongeluk krijgen, heeft het dragen van een gordel weinig nut. Voor mensen die wél een ongeluk krijgen, kan die gordel het verschil tussen leven en dood betekenen. En sommige mensen gaan toch dood, ook al dragen ze een gordel. Maar helemaal niets doen aan preventie staat gelijk aan het oversteken van een snelweg met een blinddoek om. Je hoeft niet onder een auto te komen, maar de kans daarop is wel erg groot. Aan de andere kant zijn er genoeg mensen die ook zonder die blinddoek onder een auto komen.”

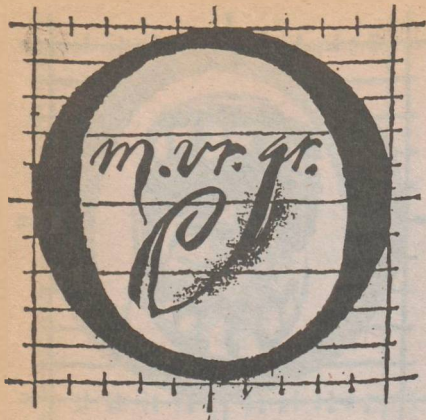
Emely Nobis

A point

August Magirus ©

*“In de loop van de hele geschiedenis van de mensheid hebben de apostelen van de zuiverheid, zij die beweerden een volledige verklaring te bezitten, onbeil gebracht over de hoofden van eenvoudige, verwarde mensen. Als zovele miljoenen mensen ben ik een bastaardkind van de geschiedenis. Misschien lekken wij allemaal, zwart en bruin en wit, in elkaar over, zoals een romanfiguur van mij ooit zei, als smaken tijdens het koken.” Dit zijn de woorden van Salman Rusbdie, die sinds zijn doodvonnis een afschuwelijk leven leidt als onderduiker in ballingschap. Toch wordt hij niet rancuneus, maar blijft de weg der Rede volgen. Hij verdedigt zijn Duivelsverzen en de romankunst in het algemeen met argumenten in *‘Is nothing sacred?’* en *‘In good faith’*. Volgens Rusbdie heeft de roman een kritische functie, het is een plaats waar geséxperimenteerd wordt met nieuwe gedachten. De Duivelsverzen is dan ook meer dan een kritiek op de Islam; het boek “dissents most clearly from imposed orthodoxies of all types, from the view that the world is quite clearly This and not That. It dissents from the end of debate, of dispute, of dissent.” Daarmee krijgt de roman een functie die nog veelomvatter is dan Rusbdie er expliciet voor opeist, en wel als instrument voor filosofisch en sociaalwetenschappelijk onderzoek. Literatuur kan een rol spelen bij het ontdekken en verklaren, in het geval van Duivelsverzen van aspecten van godsdienstig gedrag. Rusbdie wilde “kijken of ik, door binnenin hun huid te kruipen, de mensen kon begrijpen die er zo’n grote devotie op nabouden.” Het resultaat van dat experiment kan weliswaar niet bogen op de wetenschappelijke status van universele waarheid, maar welke theorie van de officieel erkende sociale wetenschap kan dat wel? Het gaat erom de wereld te begrijpen. De romanschrijver heeft het voordeel dat bij zijn fantasie niet gebonden acht aan het keurslijf van allerlei regels van wetenschappelijke of religieuze aard. Daarin ligt zijn kracht: “vraag uw schrijvers niet om typische of representatieve vormen van literatuur te scheppen. Zulke boeken zijn dode boeken. De levendigheid van de literatuur is gelegen in haar uitzonderlijkheid, in haar plaats als de individuele, hoogstpersoonlijke visie van één mens, waarin wij, tot onze aangename verrassing, ons eigen beeld weerspiegeld vinden. Een boek is een versie van de wereld.” Literatuur is een theater van elkaar bestrijdende meningen dat nooit sluit omdat het zich binnenin onze hoofden afspeelt, verborgen voor iedereen. Maar Rusbdie merkt niet op dat dat precies de reden is dat machthebbers er zo bang voor zijn. Over de kracht en de invloed van literatuur zijn Rusbdie en zijn beulen het eens. Rusbdie blijft hun met redelijke argumenten bestrijden. Daarvoor verdient hij onze bewondering, en niet de verguizing die hem onder het motto “bij wist toch waaraan hij begon” ten deel gevallen is. Maar wie de macht heeft, kan met geweld het kritische theater van de literatuur sluiten. Helaas.*

Brieven

Teamwork

Het teamwork van de RL Natuurlijk hebben ook wij ze gezien. Er was nauwelijks overheen te kijken. In de Volkskrant, Observant en NRC paginagrote advertenties waarin de RL zich probeert te profileren als de universiteit 'die het teamwork doortrekt tot binnen de universiteitsmuren'. Goed... we zouden kunnen vallen over de term doortrekken, maar dat zou flauw zijn. Nee, de advertentie en het idee erachter zijn zo slecht nog niet. Ons viel iets anders op. Het 'team_work' wordt geïllustreerd met een foto van een sport_team, een rugby_team. Aardig gevonden, nietwaar? Alleen... het team op de foto is geen Maastrichts team, daar zijn wij vast van overtuigd. Het zou een Delfts, een Amsterdams of een Gronings team kunnen zijn, van de T.U.D., de U.v.A. of de R.U.G. Van de RL is het groepje heren op de foto in ieder geval niet. Beetje vreemd, niet? Maastrichts team_work van Gronin-

Blanco stemmen

Dekaan Sturmans is herkozen met 8 tegen 4 stemmen, en nu is de rest van het bestuur van de Medische Faculteit uit onvrede met de gang van zaken opgestapt. En van de punten waarop de bestuursleden kritiek hebben, is dat twee student-leden vr Sturmans hebben gestemd, terwijl ze pas

enkele weken raadservaring hebben. Deze twee studenten hadden zich van stemming moeten onthouden, vinden ze. Aldus Observant no 4 van 20 september.

Er staat niet bij waarom deze bestuursleden (en met hen "nogaal wat anderen") dat vinden en dat is jammer, want een sluitende argumentatie daarvoor kan ik zelf niet bedenken. Ik heb twee bezwaren. 1. Gesuggereerd wordt dat in een raad een lid 3

gelijkwaardige keuzemogelijkheden heeft; vr, tegen, of onthouding van stem. Maar er zijn maar twee resultaten mogelijk; het voorstel wordt aangenomen of verworpen. Een blanco stem gaat verloren. In een situatie van belangenverstrengeling is een onthouding een nette oplossing, maar dat is hier zeker voor de studentenfractie niet aan de orde. Als een lid zich niet inhoudelijk heeft kunnen voorbereiden, dan is een onthouding ook een eerlijke uitweg (en een blijk van onvermogen). Ook dat zal niet het geval zijn geweest. Het onderwerp stond van tevoren op de agenda. Er is een vertrouwenscommissie geweest, die de voors en tegens uit de doeken zal hebben gedaan. En er is een goed functionerend fractie-overleg in de studentengeleding, waarin men zich kan voorbereiden. Als na een goede voorbereiding nog twijfel rest, dan hoeft dat op zich geen reden te zijn om je van stemming te onthouden. In dat geval kun je bijvoorbeeld afgaan op het oordeel van de adviseur in wie je het meeste vertrouwen hebt (bijvoorbeeld de voorzitter van de vertrouwenscommissie), of je kunt kiezen voor het vermijden van een crisissituatie. Wat de studenten ook hebben gedaan! Er was immers geen tegenkandidaat (en geloof maar, dat een vertrouwenscommissie die uiteindelijk met een verdeeld advies komt, goed heeft gezocht) en een situatie zonder dekaan is ongeveer net zo erg als een situatie zonder bestuur. Voor-

al als men een krachtadig en slagvaardig beleid naar buiten toe wenst.

2. Mijn tweede bezwaar kan ik het best verwoorden met een retorische vraag: Zou men dezelfde kritiek gehad hebben als het niet om studenten, maar om wetenschappelijk personeel zou zijn gegaan? Al jaren gaan er stemmen op om de invloed van student in de bestuursorganen terug te dringen. De faculteit zou geleid moeten worden door de deskundigen; hoogleraren en vaste staf. Men vergeet dat deze deskundigen met hun specifieke deskundigheid ook specifieke deelbelangen hebben. De huidige crisis zou wat dit betreft als afschrikwekkend voorbeeld kunnen dienen. Sommigen stellen immers dat de verzuiling van de faculteit er een belangrijke oorzaak van is. Welnu, zonder een ongebonden groepering die in belangenconflicten kan zorgen dat een knoop wordt doorgemaakt, glijdt de faculteit af. Als beide zuilen even sterk zijn, dan ontstaat een patstelling die daadkrachtig beleid onmogelijk maakt. Is n zuil sterker, dan zal deze steeds machtiger worden, ten koste van anderen, wat uiteindelijk ten koste van de gehele faculteit en dus ook van de overheersende zuil zal gaan. Nee, geef mij maar een stevige studentenfractie; daardoor zijn al heel wat patstellingen doorbroken, en conflicten beslecht.

Tot slot: Het eerste wat een beginnend (student-)raadslid moet doen is dit: De omgeving ervan doordringen dat het geen zin heeft om hem/haar onder druk te zetten, en dat overtuigen meer kans heeft. Op zo'n moment is het natuurlijk niet zo productief om openlijk meningen over passend stemgedrag van studenteraadsleden te gaan rondstrooien.

Piet Portegijs,
oud-studenteraadslid FdG, huisarts.

Verklaring van decaan Sturmans

Hieronder volgt de integrale tekst van de verklaring die de aftredende decaan van de medische faculteit, prof. dr. F. Sturmans heeft afgelegd:

Onverwacht zijn, na het besluit van de faculteitsraad d.d. 13 september jl., om ondergetekende, dekaan van de faculteit der geneeskunde, te benoemen voor een nieuwe termijn, alle overige leden van het faculteits-bestuur afgetreden. Hiermee is een bestuurscrisis in de medische faculteit ontstaan. Helaas dreigt het oplossen van deze crisis overheerst te worden door niet al te heldere discussies rond mijn persoon. In het hierdoor ontstane klimaat lijkt een zakelijke en vooral solide uitweg uit deze crisis onhaalbaar te zijn, in een periode waarin de faculteit geconfronteerd wordt met belangrijke beleidsvraagstukken. Ondergetekende ziet zich daarom genoodzaakt de faculteitsraad mede te delen dat hij het aan hem door de raad verleende mandaat om opnieuw het ambt van dekaan te vervullen, niet kan aanvaarden. Hij acht zich vanaf heden demissionair. Hij hecht eraan naar aanleiding van de thans ontstane situatie de volgende opmerkingen te maken:

-Ondergetekende ziet terug op een bestuursperiode van 5 jaar, waarin tussen raad, dekaan en overige bestuursleden steeds constructief, in gezamenlijke verantwoordelijkheid en in goede verhoudingen is samen-gewerkt, in een voor de faculteit zeer moeilijke periode van her-orientatie en krimpend middelenperspectief. Dit kwam onder meer tot uiting in een met de grootst mogelijke meerderheid genomen besluit over het Reorganisatieplan en in de ruime steun die de faculteits-raad hem op 13 september gaf.

-Ondergetekende is steeds zonder reserve, en zonder voorbehoud met betrekking tot zaken en personen, bereid geweest om nog eenmaal de functie van dekaan van de FdG te aanvaarden. Tegelijkertijd heeft hij steeds duidelijk gemaakt dat hij gaarne terug zou treden indien er voor dit zware ambt een andere kandidaat zou komen die het vertrouwen van de faculteit genoot. Zo'n kandidaat is er niet gekomen, ook niet van de kant van degenen die kritiek hebben geuit op het functioneren van ondergetekende.

-Ondergetekende spreekt zijn zorg uit over bepaalde ontwikkelingen die hij heeft moeten constateren:

-Het wordt te zeer een gewoonte dat er in vertrouwelijk overleg door derden (al dan niet terecht) kritiek geuit wordt met betrekking tot beleid en personen, zonder dat er een reële mogelijkheid of een forum is om deze kritiek te toetsen aan de feiten, dan wel zich er tegen te verdedigen. Zelfs de aard en herkomst van de kritiek komen niet duidelijk op tafel. In belang van zowel de faculteit als van betrokken personen is in de toekomst een veel grotere openbaarheid in zaken als deze gewenst.

-Geconstateerd moet worden dat het niet voor iedereen in de faculteit vanzelfsprekend is dat een ruim meerderheidsbesluit van een al jaren goed functionerende faculteitsraad, over een zaak die tot zijn competentie behoort, wordt uitgevoerd. Zelfs niet van een besluit dat na een correcte en uitputtende procedure tot stand is gekomen. Zeer ernstig acht ondergetekende het dat sommigen zelfs de legitimiteit van de volgens de regels gekozen raad in twijfel trekken. Het dient duidelijk te zijn dat een dergelijke twijfel niet op zijn plaats is. Daarmee ook ontleent de faculteit in zijn geheel zich de mogelijkheid om de garanties te kunnen bieden voor zorgvuldigheid die in besluitvorming rond personen gewenst zo niet noodzakelijk is.

-Ondergetekende heeft er in zijn bestuursperiode in brede samen-werking hard aan gewerkt dat de blokvorming binnen de faculteit, zowel op het bestuurlijk niveau als op de werkvloer, niet zou ontstaan dan wel werd teruggedrongen. Hij is van mening dat er op dit vlak zeer positieve resultaten bereikt zijn. Hij betreurt het dan ook dat het woord "blokvorming" in sommige commentaren benadrukt is. Hij gaat er vanuit dat de positieve ontwikkelingen van de laatste jaren zullen doorgaan.

-Ondergetekende hoopt dat door zijn terugtreden een uitweg uit de bestuurscrisis niet meer geblokkeerd wordt door discussies rond zijn persoon en dat spoedig een adequate oplossing wordt gevonden. Het moge duidelijk zijn, dat ondergetekende zelf zich wat dit betreft steeds open heeft opgesteld. Degenen die eerder niet beschikbaar waren en thans wel, nemen een zware verantwoordelijkheid op zich. De scheidende dekaan wenst hen oprecht veel sterkte toe.

Ik verheug mij er op thans weer op volle kracht te kunnen gaan functioneren op mijn vakgebied en een voor de faculteit wezenlijke bijdrage te kunnen leveren aan de wetenschappelijke ontwikkelingen die aan de orde zijn rond Milieugezondheidskunde, Technology Assessment waaronder Klinische Epidemiologie en Medische Besliskunde.

Prof.dr. F. Sturmans.

**ECONOMIE
GENEESKUNDE
GEZONDHEIDS-
WETENSCHAPPEN
RECHTEN...**

**DE BOEKEN
BIJ BERGMANS**

**BOEKHANDEL
Bergmans**

NIEUWSTRAAT 9, 6211 CR MAASTRICHT, TEL.: 210825

pro civibus
verzekert academici
**een eigen
huis
een utopie?**

met een hypotheek
van pro civibus wordt
het werkelijkheid.

Amsterdam 020-5708208
Stadhouderskade 140
Groningen 050-184114
Spilsluizen NZ 11

GRIEKSE EETHUIS

hellas

DE BETERE GRIEKSE
SPECIALITEITEN

Menu's vanaf:
f 9,50 tot f 24,50

Gefrituurde visjes

Gegrilde makreel en forel

Geopend 17-22 uur
Dinsdags gesloten

Alex. Battalaan 61
Maastricht. Tel. 043-215358

Decaan Sturmans beklagt bij afscheid zich over de politieke zeden in de faculteit

Terrier legt alsnog hoofd in de schoot

Een aangeslagen indruk maakt hij niet, eerder het tegendeel. Achter een imposante sigaar produceert hij strijdlustige rookwolken. Het gesprek met Observant lijkt hij te beschouwen als een van de laatste gevechten die hij nog in zijn functie van decaan van de medische faculteit tot een goed einde moet brengen. Voor hem op tafel ligt de tekst van zijn verklaring, twee velletjes. Daarin staat te lezen waarom prof. dr. Ferd Sturmans het alsnog nodig vond om af te treden. In nauwelijks bedekte termen bevat het stuk tevens een harde veroordeling van de politieke zeden in de faculteit. Achterklap zet de toon, democratische procedures lapt men aan de laars. Dat hij daarvoor geweken is heeft te maken met zijn realistische inslag, zegt hij: "Gelijk hebben is niet hetzelfde als gelijk krijgen."

Sturmans: 'Gelijk hebben is niet hetzelfde als gelijk krijgen' foto Franco Gori

Eindelijk is dan toch gebeurd wat velen al aan zagen komen: de positie van decaan prof. F. Sturmans was zo onhoudbaar geworden dat hij de eer aan zichzelf heeft gehouden. Sinds zijn herverkiezing tot een acute bestuurscrisis leidde was er eigenlijk nauwelijks nog een andere uitweg denkbaar. Een decaan zonder bestuur, daarmee kan een faculteit niet lang vooruit. Zeker niet als dat gepaard gaat met een zodanige polarisatie rondom zijn persoon dat een ander bestuur onder diezelfde voorzitter klaarblijkelijk moeilijk bij elkaar te krijgen is. Daarop althans wezen de problemen die de reguliere opvolging van het bestuurslid Bosman ondervond. Voor die post kon geen kandidaat gevonden worden. Het wachten is nu op de prestaties van de commissie van advies die vandaag, 4 oktober, zal laten weten of een interimbestuur tot de mogelijkheden behoort. Wat resteert is een aantal intrigerende vragen, zowel aan het adres van de faculteit en haar raad, als aan de nu ex-decaan. Helaas, de laatste is niet van zins om die allemaal te beantwoorden en eens lekker uit te pakken over alles en iedereen die hem dwars heeft gezeten. Hij heeft een schriftelijke verklaring opgesteld en daar moeten we het mee doen. Anders wordt het maar natrappen, meent hij, en daar heeft hij geen behoefte aan. Hij heeft tenslotte niet voor niets het hele weekend met de tekst van zijn 'bulletin' zitten stoeien. In de praktijk van een interview blijkt het

stuk daarmee nogal als keurslijf te fungeren. Bijna elke vraag wordt gevolgd door een blik op de twee velletjes, en een enkele keer schroomt Sturmans zelfs niet om bij wijze van antwoord voor te lezen uit eigen werk. Of wijst die hardnekkige tekstvastheid eerder op zelfbescherming? Sturmans moet toch woedend zijn geweest over de behandeling die hem ten deel viel, en die niet voor niets door sommige van zijn medestanders in de faculteit als 'sluipmoord' is betiteld. Onbewogen hoort hij die kwalificatie aan. Als die woede er al was, dan is zij inmiddels effectief gekanaliseerd. Het bulletin lijkt vooral zo pontificaal op tafel te liggen om te voorkomen dat hij, emotioneel als hij is, opnieuw wordt meegesleept door zijn verontwaardiging en dan wellicht dingen zegt waar hij later weer spijt van krijgt. Over een enkel aspect wil hij niettemin wel wat kwijt. Zo verklaarde hij twee weken geleden in een zuinig commentaar dat de actie van zijn medebestuurleden, die er collectief de brui aan gaven toen ze hoorden van zijn herbenoeming, hem 'verrast' had. Was dat nu werkelijk zo? Waren de signalen van onvrede met zijn functioneren dan niet duidelijk genoeg geweest? Het antwoord is genuanceerd. Hij was op de hoogte van de gereserveerde houding die de rest van het bestuur jegens hem koesterde, vertelt hij. Pal voor de zomer was hem dat immers duidelijk gemaakt tijdens een bestuursvergadering. Bij

die gelegenheid werd hem aangeraden zich niet voor een derde termijn kandidaat te stellen, omdat het draagvlak daarvoor in de faculteit zou zijn afgenomen. Maar als er geen andere kandidaat was, wat dan? had Sturmans later in individuele gesprekken aan de WP-bestuursleden gevraagd. "Ik heb toen begrepen dat het bestuur in dat geval geen bezwaar zou hebben tegen mijn aanblijven. Men erkende dat er in ieder geval wel een andere kandidaat zou moeten zijn. Dus ja, toen ik vernam dat zij afraden vanwege het besluit van de faculteitsraad om mij opnieuw te benoemen was ik inderdaad verrast. Dat had ik niet verwacht."

Het ontbreken van een andere kandidaat is een centraal punt in de verdediging van Sturmans. Was die er geweest, dan had alles anders kunnen lopen. Toch leek het er even op of Sturmans eigenhandig allerlei blokkades omtrent zijn opvolging opwierp. Uit opmerkingen die hij in en buiten de faculteitsraadvergaderingen maakte leidden sommigen af dat hij uitsluitend zou wijken voor iemand die dezelfde koers voorstond. Volgens hem was er van een dergelijk veto echter geen sprake.

"Nee, ik heb niet gezegd dat ik alleen maar weg zou gaan als er een opvolger was die mijn opvattingen deelt. Het gaat er niet om dat ik over mijn graf heen zou willen regeren, iets wat er hier en daar van is gemaakt. Toen ik kandidaat was voor een herbenoeming waren er twee opties. Als zich iemand had gemeld die net als ik gevoel toonde voor de extramurale profilering, had ik me teruggetrokken. Daarentegen had ik met een kandidaat waarbij ik die indruk niet zou hebben, de competitie wel aan willen gaan. Maar er kwam helemaal geen kandidaat."

Was dat dan niet het gevolg van een afspraak die destijds gemaakt was, toen hij in een tamelijk rellerige atmosfeer prof. Greep als decaan opvolgde? Om de procedure wat 'netter' te laten verlopen zou de faculteitsraad voortaan eerst een uitspraak doen over de kandidatuur van een zittende decaan, alvorens zich andere kandidaten zouden melden. Op die manier werden directe confrontaties vermeden. Sturmans herinnert zich het voorstel, maar meer ook niet: regel is het nooit geworden. Bovendien, duidelijk is dat in dit geval de uitkomst niet anders was geweest. De raad gaf hem immers met een ruime meerderheid van acht tegen vier het vertrouwen. En ofschoon Sturmans ook op dit punt zwijgt is het even duidelijk dat hij, juist omdat hij de opvattingen in de raad goed kende, niet zo pessimistisch was over het draagvlak dat hij nog in de faculteit bezat. Tegenstand tegen zijn persoon en zijn beleid was er altijd wel geweest, en vooral uit de hoek van degenen die minder warme voorstanders zijn van de facultaire oriëntatie op de eerstelijns gezondheidszorg dan hijzelf. De ellenlange discussies rond de reorganisatie van de faculteit waren dan ook daarom zo langdurig, omdat dit conflict zich tot binnen de commissie afspeelde. Over de uitkomst van dat gevecht is hij uiteindelijk niet ontevreden. "Het is altijd mijn positie geweest om de eerstelijnsprofilering overeind te houden. Dat is een wezenlijk kenmerk van deze faculteit, en daar moet continuïteit aan gegeven worden."

Toch verwerpt Sturmans de gedachte dat de faculteit verscheurd wordt door twee of meer blokken, ruwweg het ziekenhuis contra de rest, met het BMC in wisselende coalities maar veelal aan de kant van de klinici. "Ik bestrijd dat die verzuiling of blokvorming bestaat. In ieder geval niet op de werkvloer. Er zijn legio projecten waar de eerste en de tweede lijn samenwerken. Neem het diagnostisch centrum, neem het

project op het terrein van het perifeer arterieel vaatlijden, of de projecten van huisartsgeneeskunde met cardiologie en urologie."

Maar hoe verklaart hij dan dat de grootste oppositie tegen zijn bewind van de kant van de klinici komt? Een hoekige Sturmans: "Ik heb geen behoefte om daar verder op in te gaan". De bitterste passages in zijn verklaring betreffen de manier waarop de laatste tijd in de faculteit politiek wordt bedreven. In allerlei achterkamertjes wordt er kritiek op beleid en personen geuit, zonder dat duidelijk wordt wie nu eigenlijk wat vindt en zonder ook een mogelijkheid voor de beklagde om zich te verweren, laat Sturmans weten. Zijn remedie: maak de zaken openbaar, en laat iedereen met open vizier strijden. Zorg voor een openbare kandidaatstelling voor bestuursfuncties, en bespreek dat in een openbare raadsvergadering, "want dan kun je je tenminste verdedigen".

Minstens even verontrust is Sturmans over de groeiende anti-democratische gezindheid in de faculteit. Een raadsbesluit dat met ruime meerderheid is genomen wordt niet erkend, zelfs de legitimiteit van de raad wordt in twijfel getrokken. En inderdaad, als er iets is waarop Sturmans kan bogen is het wel een onbetwistbaar mandaat van het tot het afgeven daarvan bevoegde orgaan. De vraag is natuurlijk of hij zelf dan nu wel vrijuit gaat: hij conformeert zich immers aan die 'buitenparlementaire' druk door er voor te wijken? Is dat ook juist geen klap in het gezicht van de raad?

"Zo zullen ze het niet opvatten, denk ik. De raad zal in dit geval wel begrip hebben voor mijn afweging en mijn besluit." Maar waarom niet doorgevochten, met het recht aan zijn zijde, om het maar eens plechtig te formuleren? Is de terrier een schoothondje geworden?

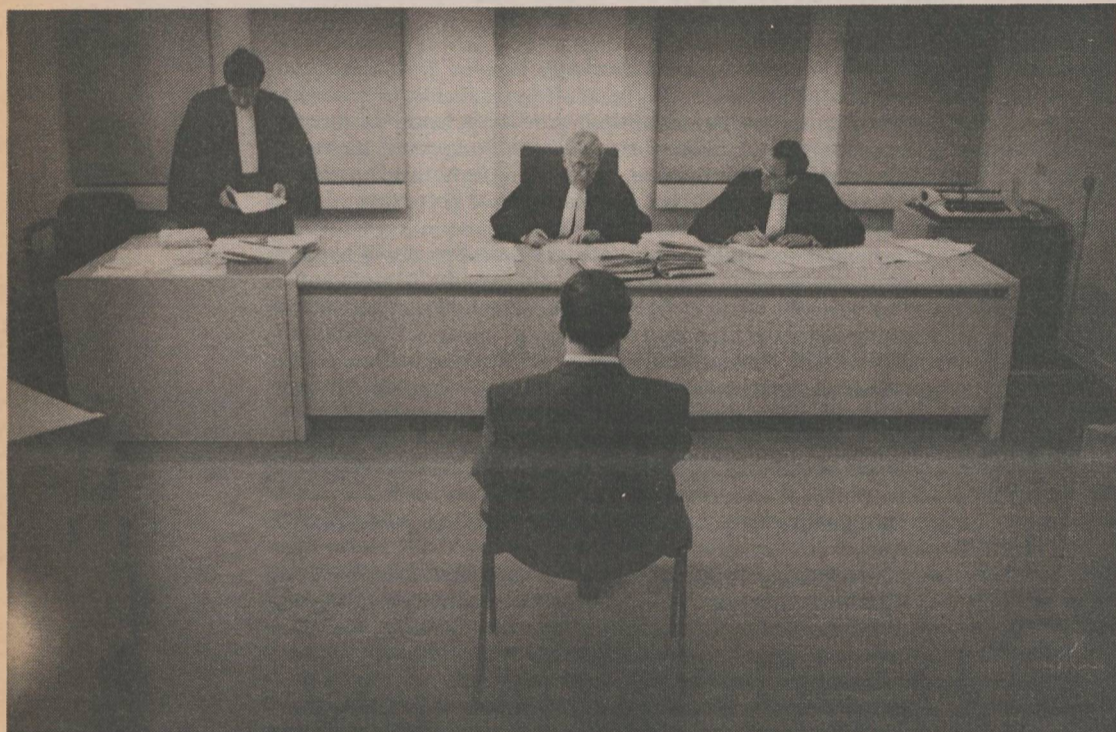
Sturmans: "Natuurlijk ben ik het gevecht aangegaan. Een terrier ben ik nog steeds. Toen ik in Nijmegen hoogleraar was zei een collega over mij dat hij het nogal lastig vond, zo'n keffer die steeds in je kuiten bijt als je iets verkeerd zegt. Dat was ik dus, en zo ben ik nog, in weerwil van de verhalen dat ik over me heen zou laten lopen door het college van bestuur, of door andere faculteiten. Ook in dit geval heb ik het gevecht niet ontlopen. Ik heb aan de vertrouwenscommissie duidelijk gemaakt wat ik er van vond. Toch moet je dan op een gegeven moment constateren dat de discussies vastlopen op je persoon. En het leek me niet verstandig om alleen maar op basis van democratische legitimiteit een bestuur rond mij te vormen. Zeker niet nu er in de nabije toekomst belangrijke zaken spelen in de verhouding met het ziekenhuis. Nu het er naar uitzag dat mijn persoon een goede afwikkeling daarvan zou verhinderen ben ik opgestapt. Gelijk hebben is tenslotte niet altijd gelijk krijgen. Nee, ik voel het niet als een capitulatie." Heeft de samenstelling van de commissie van advies, die een oplossing voor de bestuurscrisis moet brengen, nog een rol gespeeld bij zijn besluit? De twee hoogleraren daarin, Flendrig en Struyker Boudier, zijn geen facultair-politieke vrienden van hem. Sturmans houdt zich opnieuw op de vlakte. Hij heeft met de commissie gesproken, en "in overleg met haar is dit besluit tot stand gekomen." Dat riekt naar druk om de toga aan de wilgen te hangen. Werd de commissie dan niet geacht het raadsbesluit om hem te herbenoemen, te respecteren? Sturmans geeft verder geen commentaar: "Ik heb het volste vertrouwen in de commissie."

Wammes Bos

Studenten maken kennis met het werk van de rechterlijke macht

"Rechtspraak heeft iets wreeds"

Vorige week bezochten ongeveer vijftien eerstejaars rechtenstudenten de arrondissementsrechtbank in Maastricht. Verbaasd kwamen ze terug: het was helemaal niet zoals op TV, het zaaltje was maar klein, getuigen, breedspakige advocaten en rechters die zich gewichtig terugtrokken om alle aspecten nog eens te overwegen alvorens uitspraak te doen, moesten met een vergrootglas worden gezocht. De verschillende zaken die ze bijwoonden werden eerder als hamerstukken afgedaan. Is rechtspraak saai?

Een zitting van de Maastrichtse politierechter: "Namens de maatschappij zit daar een man of een vrouw die de verdachte eens een lesje leert" foto Franco Gori

"Rechtspraak is mensenwerk," zegt Gerard Mols, hoogleraar strafrecht aan de RL en 'honorair rechter' bij de rechtbank. "Mensen stappen soms met hun verkeerde been uit bed en dan krijg je een andere zitting dan als hun humeur niets te wensen overlaat. Daarom zou ik het nog niet saai willen noemen, misschien dat met name de politierechter, waar deze studenten naartoe geweest zijn, wat eentonig is, maar dat komt omdat daar in één ochtend soms dertig zaken doorgedraaid moeten worden."

Het bezoekje aan de rechtbank is een jaarlijks terugkerend evenement dat hoort bij het eerste blok van kersverse studenten: Kennismaking. Maar het hoort niet bij het curriculum, want sinds mensenheugenis is het de juridische studentenvereniging Ouranos die het uitstapje organiseert. De faculteit is tevreden met die situatie en Ouranos is blij met de toch niet onbelangrijke taak, maar het gevolg is dat de opkomst voor het onverplichte uitstapje aan de lage kant is. Eerstejaars Onno Ykema verbaast zich over de geringe belangstelling: "Ik stond er wel van te kijken dat ik de enige was van mijn onderwijsgroep die meeging. De anderen hadden allemaal wel smoesjes over het tijdstip en de dag, maar dat zou anders zijn als het gewoon bij het blok zou horen. Jammer is nu dat je er niet met de hele groep over kan praten. Dat zou best zijn nut hebben."

Wat Onno Ykema betreft zou er bijvoorbeeld gepraat kunnen worden over de manier waarop politierechter en officier van justitie de schijn wekken twee handen op één buik te zijn. De advocaat van de verdachte lijkt een buitenstaander. Rechter Mols: "Zelf doe ik geen zaken van de

politierechter. Ik vind het gruwelijk om een hele geschiedenis er doorheen te moeten jagen in tien minuten. Het is instant-rechtspraak. Er is gewoon geen tijd om op de zitting het hele onderzoek nog eens een keer over te doen. Vandaar dat de politierechter niet anders kan dan grotendeels afgaan op de gegevens die het Openbaar Ministerie aandraagt. Als een verdachte ontkent of een duidelijk andere kijk op de gebeurtenissen heeft, dan is er eigenlijk geen tijd om daar serieus op in te gaan. Vandaar dat het nogal eens lijkt alsof officier en politierechter het altijd eens zijn."

Een van de andere deelnemers, Ryan Wouters, was de bijna informele sfeer tussen rechter en officier opgevallen: "Maar in de pauze kwam de bode vertellen dat het een nieuwe rechter was, eentje die haar eerste zitting had. Vandaar dat ze nogal eens terugviel op de officier, vooral dan wat betreft de procedure. Dan was ze vergeten het strafblad van de verdachte te noemen of gaf ze de advocaat geen kans vragen te stellen aan de verdachte. De officier wees haar daar dan op. Alsof ze niet goed had opgelet op school."

Buitenlid

Rechter worden kan op twee manieren. Op de schoolmanier moet je na een rechtenstudie worden aangenomen als zogenaamde RAIO, rechtelijk ambtenaar in opleiding. Zes jaar duurt die opleiding. Vroeger, dat wil zeggen vanaf midden jaren zestig tot eind jaren zeventig, bestond die opleiding vooral uit stages: stages als griffier ('notulist'), stages bij het Openbaar Ministerie en stages bij rechters.

De laatste tien jaar is het aandeel van cursussen in de opleiding toegenomen. Meer theorie en evaluatie. Een afgestudeerde RAIO kan solliciteren op vacante rechtersplaatsen. De tweede manier om rechter te worden begint bij minstens zes jaar zogenaamde maatschappelijke ervaring. Dat kan ervaring als advocaat zijn, als officier, maar ook, volgens Mols, als directeur van een transportbedrijf. Als het maar aanleiding geeft gevraagd te worden, want solliciteren als rechter is er voor de

'buitenleden' niet bij. Gerard Mols (39) is buitenlid. Na een aantal jaren de wetenschap met de advocatuur gecombineerd te hebben, werd hij drie jaar geleden gevraagd als 'honorair rechter', een soort invaller in drukke tijden of bij ziekte. Gemiddeld heeft hij één zitting per twee weken; altijd van de meervoudige kamer, waar een voorzitter wordt bijgestaan door twee bijzitters en er per zaak in ieder geval een uur kan worden uitgetrokken. In 1986 stopte hij met de advocatuur. "Rechtspraak en vooral strafrecht heeft iets wreeds, iets rudimentairs. Namens de maatschappij zit daar een man of een vrouw of een aantal mensen die de verdachte eens een lesje zullen leren als hij schuldig wordt bevonden. Dat is eigenlijk een vreselijke situatie. Tegelijkertijd is er het gegeven dat rechters ook individuen zijn, die proberen hun werk goed te doen. Ze geven een persoonlijke invulling aan hun taak: ze gaan op een bepaalde manier om met de verdachte."

Boeman

De studenten die de zitting van de politierechter bijwoonden, waren enerzijds verbaasd over de onzekere rechter, maar ook over de snelle rechtsgang en de beperkte aandacht voor de verdachte. Mariëtte Bruning: "Hij mocht dan wel overal op antwoorden, maar dat was meer een formaliteit. Daarna werd er dan erg makkelijk besloten welke straf er werd gegeven." Zittingen van de politierechter in het algemeen geven op sommige punten een afwijkend beeld van wat deze groep eerstejaars studenten meemaakte. Zoals Mols zegt: de rechter wordt een persoonlijkheid in zijn 'omgang' met de verdachte. De n laat zich dan kennen als boeman, de ander als een strenge, maar rechtvaardige vader en weer een ander als halfslachtige opbouwwerker. In het taalgebruik ligt al veel besloten. "Ik maan u tot opletendheid," zegt de ene rechter tegen de verdachte, terwijl zijn ogen over de stukken dwalen. Een ander zegt: "U moet goed opletten wat hier gebeurt," en kijkt de man of vrouw aan om te zien of zijn boodschap overkomt. Op eenzelfde manier wordt er verschillend omgegaan met het laatste woord van de verdachte. "Dit is wat de officier vraagt aan straf. Begrijpt u dat? Wat heeft u daarop te zeggen? U heeft het laatste woord," zegt de geduldige rechter. Zijn norse collega volstaat na het requisitor van de officier met: "Wat vindt u daarvan?" en wil de stamelende verdachte nogal eens onderbreken: "Ja, zo is het wel mooi geweest."

Beroepseer

Afgezien van de verschillende wijzen waarop de verschillende rechters omgaan met de procedure, is er de blijkbaar per geval wisselende behoefte van rechters om de beklagde bestraffend toe te spreken. Mols daarover: "Je hebt toch een

beroepseer. Die man of vrouw die je voor je hebt, wil je het liefst nooit meer terugzien. Als 'ie dan een maand later weer terug is, kan het zijn dat je dat als een persoonlijk falen opvat. Vandaar dat rechters hun eigen overtuigingskracht nogal eens toevoegen aan de straf die ze geven." Morele verontwaardiging ligt voor de hand. Wie denkt de rechter wel dat hij is, door in het kader van het maatschappelijk geweld dat de verdachte boven het hoofd hangt, nog eens zijn persoonlijke autoriteit te botvieren?

Mr. J.W. Swane is meer dan tien jaar rechter te Maastricht: "Ik mag dat. Ik mag een eigen inbreng hebben, ik kan proberen iemand te bewegen nooit meer de normen te overtreden." Volgens Swane, net zoals Mols een buitenlid van de rechterlijke macht, afkomstig uit de advocatuur, maakt de persoonlijkheid van de rechter - zijn gedrag tijdens de zitting - voor een zeer belangrijk deel uit of hij een goede of een minder goede rechter is.

Sociale vaardigheden

Wordt er met collega's veel gesproken over de houding ten opzichte van verdachten? Swane: "Nooit. Dat is een geheel persoonlijke kwestie, dat maakt ieder voor zich uit." Het feit dat er in de huidige RAIO-opleiding cursussen zijn waar de sociale vaardigheden van toekomstige rechters bijgeschaafd dienen te worden, kan bij Swane geen enthousiasme wekken. "Ik sta daar ambivalent tegenover," zegt hij. Ook Mols zegt een cursus niet gemist te hebben: "Je wordt geacht fatsoenlijk met mensen om te gaan en in te schatten wat de zitting betekent voor de verdachte. Er zijn mensen genoeg voor wie alleen al de verschijning voor het hekje voldoende is om nooit meer een overtreding te maken, al was het maar rijden zonder licht. Die vonden het al een ramp dat de politie aan de deur kwam. Maar het gebeurt ook dat mensen het laakbare van hun handelingen niet echt inzien en met zo'n houding zijn rechters niet tevreden. Daar proberen ze iets aan te doen." Gevolg: een zwaardere straf dan voor de beduusde met tranen in zijn ogen, en een donderpreek van de rechter op de koop toe. "Het is mensenwerk," herhaalt Mols, "en met allerlei poespas heeft men wel geprobeerd dat te verdoezelen, maar dat helpt niet echt." De poespas waar Mols op doelt, neemt overigens af. Geen pruiken meer, een lossere sfeer en toga's en uniformen waar best wel een knoopje los van kan.

De voorstelling, waar de studenten bij hun eerste bezoekje aan de rechtbank toch eigenlijk op rekenden, viel zo een beetje tegen. Al blijft het natuurlijk spannend, de werkelijkheid.

Geert Dekker

Bulletin
Kopij v
Vakgr
voor w
Vakgr
53, tel.
Vakgr
25, tel.
Vakgr
straat
Vakgr
88704
Studie
Stud.z
Institu
Bericht
H.Vern
uur.
Exterr
Inform

Dr. J.H
Markte
Algem
vaardir
uitgesp
In zijn
kan we
Goslin
teele r
delijke
van ee
consec
Goslin
verplici
de rese

Dr. J.M
huisart
septent
Hoewe
belang
huisart
men bi
praktij
"preve
Het pri
klachte
hulpve
over de
van ee
De pre
die pa
sche a
de gro
de hui

Drs. R
type A
Apele
zich op
geven

28-09
T553,
05-10
05-10
16 uur
12-10
T553,
19-10
Krusen
23-10
schapp
nark, E
25-10
16 uur
29-10
derzoe
88739
31-10
in de t
01-11
uur

Bulletin

Bulletin wordt voor een deel verzorgd door de dienst Voorlichting.

Kopij voor Bulletin moet via contactpersonen worden ingeleverd:

Vakgr./comm. FdAW: P. Galestin, Fac.Bur., Bredestraat 24, tel. 887487, voor woe. 12.00 uur.

Vakgr./comm./studiever. FdEW: B. Staveaux, Fac.Bur., Tongersestraat 53, tel. 888271, voor do. 12.00 uur.

Vakgr./comm./studiever. FdG: R. le Doux, Fac.Bur., Dr.v.Kleefstraat 25, tel. 888643, voor woe. 12.00 uur.

Vakgr./comm./studiever. FdGW: D.Verheyen, Fac.Bur., Lenculenstraat 14, tel. 887253, voor woe. 12.00 uur.

Vakgr./comm./studiever. FdR: M. de Heer, Fac.Bur., Zwingelpot 4, tel. 887041, voor woe. 13.30 uur.

Studenten(sport)ver./Studentenpastoraten: N.Plompen, Stud.zaken, Lenculenstraat 26, tel. 887354, voor woe. 16.00 uur.

Instituten behorend bij een faculteit: bij de facultaire contactpersoon.

Berichten voor onderdeel 'Universiteit Algemeen' inleveren bij H.Vermeer, Voorlichting, Bouillonstraat 3, tel. 887172, voor vrij. 12.00 uur.

Externe berichten worden alleen opgenomen als er plaats is.

Informatie: H.Vermeer, Voorlichting, tel. 887172.

UNIVERSITEIT ALGEMEEN

Intreerede prof. dr. J.H.W. Goslings

Dr. J.H.W. Goslings, hoogleraar Financieel Management en Financiële Markten aan de Rijksuniversiteit Limburg en hoofd directeur van het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds, heeft ter gelegenheid van de aanvaarding van het ambt aan de RL op donderdag 27 september een rede uitgesproken onder de titel 'In wat voor wereld leven wij?'

In zijn rede gaat prof. Goslings in op de vraag of de wereld beschreven kan worden met modellen die in hun aard stabiel zijn en toetsbaar zijn. Goslings geeft een aantal voorbeelden van grootheden zoals inflatie, reële rente en aandelenkoersen die instabiliteit suggereren. Zijn uiteindelijke conclusie is dat veel processen onstabiel lijken te zijn; hij spreekt van een 'onbegrepen wereld'. Deze conclusie heeft grote consequenties voor beleggingen van pensioenfondsen en verzekeraars. Goslings laat zien dat voor pensioenfondsen met hun lange termijn verplichtingen stellige en verantwoorde uitspraken over de omvang van de reserves niet mogelijk zijn.

Intreerede prof.dr. J.W. van Ree

Dr. J.W. van Ree, hoogleraar in de Huisartsgeneeskunde aan de RL en huisarts, spreekt ter gelegenheid van de aanvaarding van zijn ambt op 28 september een rede uit, getiteld 'Naar preventie op maat'.

Hoewel de huisarts zelf ook vindt dat hij op preventief gebied een belangrijke rol vervult, blijkt preventie van hart- en vaatziekten in de huisartspraktijk niet systematisch te gebeuren. Er zijn blijkbaar problemen bij de uitvoerbaarheid van preventieve programma's in de dagelijkse praktijk, het gevaar voor "somatische fixatie" en het probleem van de "preventie paradox". Het probleem van de somatische fixatie (het uitsluitend gericht zijn op klachten) wordt volgens prof. van Ree veroorzaakt door falen van de hulpverlening van de arts en is eigenlijk een gevolg van gebrek aan kennis over de betekenis en de mogelijkheden van preventie en het ontbreken van een goede methode om de adviezen aan de patiënt over te brengen. De preventie-paradox kan pas goed worden opgelost, als we er in slagen die patiënten te selecteren uit de grote groep risicodragers waarbij verwacht kan worden dat preventie effectief is. Het is beter systematische aandacht te schenken aan deze geselecteerde personen dan aan de grote groep met gering risico. Door deze 'preventie op maat' kan in de huisartspraktijk de preventieparadox worden opgeheven.

Promotie drs. R. Lulofs

Drs. R. Lulofs verdedigt op 5 oktober zijn proefschrift 'Stress reactivity, type A behavior and vital exhaustion'. Promotores zijn prof. dr. A.P.W.M. Appels en prof. dr. G. Mulder (RUG). Het onderzoek van drs. Lulofs richtte zich op de vraag welke biologische mechanismen een verklaring kunnen geven voor de samenhang tussen, enerzijds, twee gedragskenmerken -

het type A gedrag en Vitale Uitputting - en, anderzijds, het ontstaan van cardio-vasculaire aandoeningen. Drs. Lulofs veronderstelde sterkere stressreacties bij mannen die een of beide kenmerken vertonen. In een reeks experimenten werden de componenten van de stressreactie van mannen met en zonder genoemde kenmerken vergeleken. De resultaten verlenen maar ten dele steun aan het idee van een sterkere stressreactie bij A types en uitgeputten. Nadere beschouwing van vergelijkbare experimenten leverde een soortgelijk beeld op.

Drs. Lulofs concludeert dat er weliswaar een sterkere stressreactie valt te verwachten bij A types maar dat de mate waarin ze van B types verschillen zo klein is dat de overgrote meerderheid van de experimenten een te gering onderscheidend vermogen heeft om de precieze aard van de verschillen betrouwbaar vast te stellen.

Promotie mw.dr. C.M.A. Frederiks

Mw.dr. C.M.A. Frederiks verdedigt op 5 oktober haar proefschrift 'Zorgbehoefte van en zorgverlening aan ouderen' Promotor is prof. dr. F. Sturmans. Drs. Frederiks heeft de factoren geanalyseerd die leiden tot verschillend gebruik van professionele zorg door ouderen. Zoals verwacht bleek dat het gebruik van professionele zorg (nl. wijkverpleging en gezinszorg) nauw samen te hangen met beperkingen in het verichten van huishoudelijke activiteiten en algemene dagelijkse levensverrichtingen. Bovendien zijn gebruikers van professionele zorg in veel andere aspecten slechter af, zoals de geestelijke toestand (vaker eenzaam, meer depressieve klachten of geheugenstoornissen), het sociaal netwerk (minder informele zorg, minder vaak bezoek, vaker alleenwonend) en de sociaal-economische status (vaker ontoereikende financiële middelen, minder opleiding).

Macintosh gebruikersgroep in oprichting !!

Het aantal Macintosh gebruikers in onze instelling is gestaag groeiende (wij hebben reeds meer dan 200 machines gelocaliseerd). Desondanks is van support binnen de RL weinig sprake. Dit betekent, dat gebruikers de mogelijkheden van de Macintosh niet volledig kunnen uitbuiten. Men is niet op de hoogte van de nieuwe programmatuur, terwijl men niet weet waar deze voor zo weinig mogelijk geld te krijgen is. Hetzelfde geldt voor hardware en met name de randapparatuur (diskdrives, geheugen uitbreiding, modems, printers, etc.). Voorts zijn er veel onnodige problemen omtrent het uitwisselen van gegevens in een andere (bv MS-DOS) omgeving. Tenslotte blijkt, dat de Macintosh (ook de Plus en SE) meer en meer bij laboratorium werkzaamheden wordt gebruikt, hetgeen met commerciële thirdparty interfaces zeer goed mogelijk is. Het is om deze redenen, dat een aantal Macintosh gebruikers het initiatief heeft genomen om een gebruikersgroep op te richten. De gebruikersgroep heeft de volgende doelstellingen:

1. Het verstrekken van informatie omtrent hard- en software in de meest brede zin.
2. Het verstrekken van informatie omtrent netwerken, bestandsuitwisseling met andere computer systemen en interfacing met laboratorium apparatuur.
3. Het aanleggen van een databank van importeurs of firma's in binnen- en buitenland die soft- en hardware tegen zo gunstig mogelijke condities leveren.
4. Het verwerven van software licenties, die het mogelijk maken tegen zeer aantrekkelijke prijzen pakketten in eigendom te hebben. Dit heeft als grote voordeel, dat iedereen als officieel gebruiker bij de desbetreffende importeurs genoteerd staat, waardoor de service naar de gebruikers toe gemakkelijker en vlotter zal verlopen.
5. Voorlichting over virus problemen alsmede verstrekking van anti-virus programmatuur.

De oprichters van de gebruikersgroep denken deze doelstellingen op de volgende manier te kunnen verwezenlijken: Er zal eerst een databank worden aangelegd van de in gebruik zijnde Macintoshes en randapparatuur. Voorts zullen er gegevens worden verzameld over de in gebruik zijnde soft- en hardware, alsmede de wensen die hierover bij de gebruikers leven. Aan de hand hiervan zullen de lezingen en/of voorlichtingsbijeenkomsten worden belegd, waarin de meest voorko-

mende knelpunten besproken zullen worden.

Door met een zekere regelmaat gebruikersvergaderingen te organiseren zal de voeling met het veld worden onderhouden, waardoor snel en adequaat ingegaan kan worden op bestaande problemen.

Tenslotte zullen de gebruikers regelmatig schriftelijk op de hoogte worden gehouden over nieuwe hard- en software (inclusief shareware) en andere zaken.

Heeft u belangstelling? Laat het ons dan weten via een briefje aan het onderstaande adres:

Ir. J.J. Jager

Vakgroep Informatica

Faculteit Algemene Wetenschappen

Brede straat 24

Postbus 616

6200 MD Maastricht

Ook studenten zijn van harte welkom!

Wim Engels, Jan Jager, Hans Keizer, Rob van der Zande.

GVO Initiatief

Op 9 Oktober a.s. organiseert het GVO Initiatief haar eerste lezing van dit nieuwe studiejaar. Op deze avond zal Ad van Anonieme alcoholisten (AA) ingaan op de werkwijze van de AA en diens effectiviteit. Ook zal als 'niet meer drinkend alcoholist' zijn mening geven over bestaand alcohol-voorlichtingsmateriaal. De avond begint deze dinsdag 9 oktober om 19.00 uur. De plaats wordt nog bekend gemaakt via posters en postvakjes. Toegang is vrij.

UNIVERSITEITSRAAD

Verkiezing medezeggenschapscommissie (MC) Faculteit der Geneeskunde (FDG)

Op 5 oktober 1990 heeft het Centraal Stembureau (CS) besluiten genomen over het kiezersregister en het kiezersregister definitief vastgesteld. Hiermee is de eerste periode in de verkiezingsprocedure afgesloten. Thans volgt de periode van de kandidaatstelling. Deze vindt plaats op 15, 16 en 17 oktober 1990. Op deze dagen kunnen de kandidatenlijsten, die verkrijgbaar zijn bij P. Muller (BMC), receptie Randwijk en de secretaris van het CS, worden ingediend bij het secretariaat van het CS, kamer 0026B, Oud Gouvernement, Bouillonstraat 3, en wel van 09.00 uur tot 11.30 uur en van 13.00 uur tot 17.00 uur. De kandidatenlijst bestaat uit één kandidaatstellingsformulier, een aantal bewilligingsverklaringen (als er te weinig zijn copieër ze dan), een aanwijzing voor het invullen van de kandidatenlijst en, als het om een lijst van ongeorganiseerden gaat een verklaring ongeorganiseerden.

Voor het indienen van de kandidatenlijst gelden de volgende regels:

- * personen die lid zijn van een organisatie van overheidspersoneel kunnen niet kandidaat staan op een lijst van ongeorganiseerden, ook kunnen zij een dergelijke lijst niet ondertekenen;
- * ongeorganiseerden kunnen niet kandidaat staan op een lijst die wordt ingediend door een organisatie van overheidspersoneel;
- * een kandidatenlijst mag maximaal de namen van 30 kandidaten bevatten;
- * een kandidatenlijst die wordt ingediend door ongeorganiseerden moet worden ondertekend door twintig kiezers. Deze kiezers moeten verklaren dat zij geen lid zijn van een organisatie van overheidspersoneel, danwel indien zij daarvan wel lid zijn, dat deze organisatie geen kandidatenlijst indient of mede indient;
- * kandidaten en ondertekenaars dienen te behoren tot dezelfde beheerssfeer waarvoor de kandidatenlijst wordt ingediend; * een kandidaat mag zich slechts éénmaal kandidaat stellen; * een kiezer mag slechts éénmaal een kandidatenlijst van ongeorganiseerden ondertekenen;
- * een kandidatenlijst mag niet worden ondertekend door daarop voorkomende kandidaten;
- * iedere kandidaat dient een verklaring te ondertekenen (de zg bewilligingsverklaring) waarin hij/zij te kennen geeft akkoord te gaan met de kandidatuur. Deze verklaringen dienen tezamen met kandidatenlijst te worden ingeleverd. N.B.: aangeraden wordt de bij de kandidatenlijst gevoegde aanwijzingen zorgvuldig te lezen !!!!!!!!!

Op 18 oktober 1990 om 16.00 uur, zal het CS in kamer 1.019 Oud Gouvernement nagaan of de ingediende kandidatenlijsten aan alle vereisten voldoen. Is dit niet het geval dan bestaat op 22 en 23 oktober 1990 de mogelijkheid om geconstateerde gebreken bij de secretaris van het CS te herstellen (N.B.: er kunnen op 22 en 23 geen nieuwe kandidatenlijsten worden ingediend). Als zich gebreken hebben voorgedaan dan zal het CS op 24 oktober 1990, om 16.00 uur in kamer 1.019 Oud

Gouvernement, beslissen over de geldigheid van de kandidatenlijsten en over handhaving van de op die lijsten voorkomende kandidaten.

Heeft u over e.e.a. nog vragen, dan kunt u contact opnemen met de secretaris van het CS, de heer G. Hensen, kamer 0026B, Oud Gouvernement, tst. 7165.

BUREAU BUITENLAND

Ontmoetingsdagen Aken Luik Maastricht

Op donderdag 15 en vrijdag 16 november vinden te Luik de jaarlijkse ontmoetingsdagen van de universiteiten van Aken, Luik en Maastricht plaats. Op donderdag 15 november vindt er een sportieve ontmoeting plaats tussen de drie universiteiten. De RL stuurt meerdere teams in diverse takken van sport. Informatie en opgave: Bureau Lichamelijke Vorming en Sport RL, tel. 887135.

AGENDA

28-09 Inauguratie prof.dr.J.van Ree. Aula, Ts53, 16 uur

05-10 Promotie R.Lulofs. Aula, Ts53, 14 uur

05-10 Promotie mw.C.Frederiks. Aula, Ts53, 16 uur

12-10 Inauguratie prof.dr.J.D.P.Kasper. Aula, Ts53, 16 uur

19-10 Inauguratie prof.dr.A.Nieuwenhuijzen Kruseman. Aula, Ts53, 16 uur

23-10 t/m 25-10 Cursus Verplegingswetenschappelijk onderzoek en cardiologie. Hartemark, Bilthoven. Info: PHO FdGW 887396

25-10 Promotie Ir.P.Bovendeerd. Aula, Ts53, 16 uur

29-10 t/m 01-11 Cursus epidemiologisch onderzoek. Rolduc, Kerkrade. Info: PHO FdGW 887396

31-10 Besloten werkconferentie Professionals in de thuiszorg. Info: PHO FdGW: 887396

01-11 Promotie Mw.E.Steyger. Aula, Ts53, 16 uur

01-11 Promotie Mw.E.Steyger. Aula, Ts53, 16 uur

01-11 Promotie Mw.E.Steyger. Aula, Ts53, 16 uur

01-11 Promotie Mw.E.Steyger. Aula, Ts53, 16 uur

01-11 Promotie Mw.E.Steyger. Aula, Ts53, 16 uur

08-11 Congres over Lokale gezondheidsinitiatieven. Organisatie Vakgroep GVO ism diverse anderen. Info: GVO 887334

15-11 t/m 16-11 Cursus Leidinggeven in professionele organisaties. Info: PHO FdGW: 887396

15 t/m 17-11 Int.Conference on Access Surgery. Mecc, Maastricht. Info: Heelkunde, AZM, 866666

15-11 Inauguratie prof.dr. J.L.H.Evers. Aula, Ts53, 16 uur

16-11 Inauguratie prof.dr.A.Geers. Aula, Ts53, 16 uur

22-11 Promotie C.Ruissen. Aula, Ts53, 14 uur

22-11 Promotie P.Höppener. Aula, Ts53, 16 uur

23-11 Inauguratie prof.dr.S. de Lange. Aula, Ts53, 16 uur

29-11 Lustrumcongres FdGW. Uitreiking Catharina Pijls Prijs. MECC, 9-16.30 uur. Info: A.Simon, 887254

30-11 Inauguratie mw.prof.dr.H.Huizer-Abu Saad. Aula, Ts53, 16 uur

06-12 Promotie mw.C.Verkeste. Aula, Ts53, 14 uur

06-12 Promotie P.Boekkooi. Aula, Ts53, 16 uur

07-12 Promotie H. van Huisseling. Aula, Ts53, 14 uur

07-12 Promotie G.Muijsers. Aula, Ts53, 16 uur

13-12 Promotie R. van Gelooven. Aula, Ts53, 16 uur

14-12 Promotie R.Huijsman. Aula, Ts53, 14 uur

14-12 Promotie Mw.L. van de Goor. Aula, Ts53, 16 uur

24-12 Verplichte ADV-dag RL gesloten

25-12 Eerste kerstdag RL gesloten

26-12 Tweede kerstdag RL gesloten

27-12 Verplichte ADV-dag RL gesloten

28-12 Verplichte ADV-dag RL gesloten

31-12 Verplichte ADV-dag RL gesloten

Toekomstige financieel-economische managers gunnen wij graag een kijkje achter de schermen

11-13 december 1990 op Landgoed 'Voorlinden' te Wassenaar

Denkt u te kunnen gaan behoren tot het financieel-economisch management van één van Nederlands grootste ondernemingen? Legt u daarvoor nu de basis met klinkende resultaten in het laatste jaar van uw studie bedrijfs-economie? En heeft u daarnaast in allerlei activiteiten blijk gegeven van uw ambitie, ondernemingszin en doorzettingsvermogen? Dan wil Koninklijke PTT Nederland NV graag intensief met u van gedachten wisselen tijdens een workshop op 11, 12 en 13 december 1990.

Uw werklust en creativiteit zullen grondig worden aangesproken. Aan de orde komt de financiële besturing van Nederlands grootste particuliere werkgever en informatie-transporteur. De workshop gaat onder andere in op de financiële relatie van de holding PTT Nederland met de werkmaatschappijen PTT Post en PTT Telecom.

Naast presentaties door en discussies met het PTT-management, bestaat het programma uit een excursie naar een expeditieknoppunt van PTT Post en een financieel-economisch managementgame.

Wilt u erbij zijn, stuur ons dan vóór 26 oktober 1990 een brief met uitgebreide informatie over uw vakkenpakket, studieresultaten en eventuele nevenactiviteiten.

Vermeld in uw brief tevens een motivatie voor uw aanmelding en de reden(en), waarom u denkt in aanmerking te komen. Deze gegevens moeten ons motiveren u uit te nodigen voor een gesprek.

U kunt uw brief richten aan Koninklijke PTT Nederland NV, concernstaf Management Development, Postbus 15000, 9700 CD Groningen.

PTT. Waar mensen 't maken.

Bulletin

Diezelfde avond geeft het Akense studentenkorps en orkest tezamen met een aantal Hongaarse solisten een concert in de zaal van het Luiks conservatorium. Uitgevoerd wordt 'Die Schöpfung' van Haydn. Aanvang 20.00 uur. Aankondigingen volgen nog.

Op vrijdag 16 november vindt er een symposium plaats over kennisoverdracht en de samenwerking tussen de drie ALMA-universiteiten met het bedrijfsleven in de Euregio. Informatie: René Vleugels, WTS, tel. 887122.

British Council fellowships

Voor het academisch jaar 1991/92 stellen de British Council en de Foreign & Commonwealth Office beurzen beschikbaar voor post-doctorale / post-HBO studie en postdoctoraal onderzoek in het Verenigd Koninkrijk.

Aanvragen van zowel studenten die voor september 1991 afstuderen, als van reeds afgestudeerden, aio's en stafleden zijn van harte welkom. Aanvraagformulieren dienen op 23 november 1990 door de British Council ontvangen te zijn. Informatie en aanvraagformulieren: Ina Engelen.

Netherlands America Commission for Educational Exchange (NACEE)

De NACEE stelt aanvullende beurzen ter beschikking aan wetenschappelijk personeel, (universitair) docenten en studenten ten behoeve van het plegen van onderzoek en/of het studeren in de Verenigde Staten. Informatie: Ina Engelen.

Studenten gezocht

Er worden 7 studenten gezocht met een goede beheersing van de Engelse taal voor een model-onderwijsgroep op 24 oktober 1990 van 09.00 - 11.00 uur op Randwyck. Vergoeding: een cadeaubon van f 15,- per persoon. Informatie/aanmelden: Ingrid Leijts, tel. 887108.

Openingstijden

Het spreekuur voor studenten wordt gehouden op woensdag- en vrijdagochtend van 09.00 - 11.30 uur in de Studie-Infotheek van Studentenzaken, Oud-Gouvernement, ingang Lenculenstraat, kamernr. 0311.

STUDENT EN ZAKEN

Centrale Studentenadministratie

Attentie!!
Alle eerstejaars studenten die nog geen collegekaart hebben laten maken, kunnen in de week van 8 t/m 12 okt., tijdens de openingstijden, hiervoor terecht bij de Centrale Studentenadministratie. Openingstijden: ma. 14.00-16.00 u., di., wo. en do. 10.00-12.00 u. en 14.00-16.00 u., vr. 09.00-12.00 u. Len.26, Tel. 887979.

AEGEE

5-7 okt. AEGEE-intro: Een lang weekend over de grens met bezoek aan een Europees congres en European Night.

4-6 okt. Euroculture en Euroculture Utrecht.

12 okt. Uiterste inschrijfdatum "Moot Court"; een pleitwedstrijd voor rechten studenten-teams (in Frans & Engels) bestaande uit een schriftelijk onderdeel, daarna halve finales (mondeling pleitdooi) in Thessaloniki en in Den Haag voor het Internationale Hof van Justitie en wel op 14 en 15 maart '91. Het beste team en de beste pleiters winnen stageplaatsen bij de Europese Commissie en bij Europese advocatenkantoren.

17-21 okt. The European Winemarket Mainz.

17, 24 en 31 okt. 19.30 uur: Lezingencyclus "Economische kansen in Oost-Europa": Zw. 4 pr. 3.

25-27 okt. Excursie naar Straatsburg met o.a. bezoek aan Europees Parlement en Europees Hof.

Elke eerste dinsdag van de maand: Social Evening Tafelstraat 13 (ontmoeting met buitenlandse studenten). Elke dinsdag: ledenborrel in de kroeg.

Info, inschrijving (Ook voor Team '90- ontmoeting in Milaan tussen multinationale ondernemingen en studenten 4-6 dec.) K. 2.033, Zw. 4, dagelijks van 11.30-12.30 u. Tel. 887071 of 254723 (Marc).

SIB-Maastricht

19 okt. Congres aan de Techn. Univ. Delft. Thema: Verbinding met de toekomst: Telecommunicatie en economische ontwikkelingen in India.

22 okt. Conferentie in Valkenburg "Europe in the '90's: Military stability and Political Change".

27 okt. Symposium in Amsterdam, thema: "Technologie en ontwikkeling in wereldperspectief". Het nut van technologie en de uitwerking daarvan op de mensheid wordt onder de loep genomen.

Info: SIB Maastricht. Tel. 253495 (M. Sweers) of Tel. 254309 (W. v.d. Werf), of schrift. Postbus 616, 6200 MD Maastricht.

Ichthus

Wo. 10 okt. 19.30 uur: Open avond over "discriminatie", discussie n.a.v. film. Voor maaltijd (18.00 uur) opgeven bij Ellen, Tel. 256509.

KOKO

Di. 2 okt. 20.30-22.30 uur Video "Halloween 4" f. 1,50 Wo. 3 okt. 21.00 uur BUMA-borrel

Vr. 5 t/m zo. 7 okt. Na-introductie (tot 3 okt. inschrijven bij de Na-intro-cie.

Wo. 10 okt. Pasjesavond. De avond dat je lid kunt worden, laatste avond open periode.

Tafelstraat 13

Ma. 8 okt. 20.00 uur: Start van het Leerhuis "Kennismaking met de joodse traditie". (de te behandelen stof te verkrijgen: Tafelstraat 13).

Ma. 8 okt. 20.00 uur: Droomgroep

Di. 9 okt. 20.00 uur: Start filosofiegroep rond de mens-dier verhouding. Rond Barbara Noske: "Huilen met de Wolven". Wo. 10 okt. 20.00 uur: Levinas groep

Wo. 10 okt. 20.00 uur: Groep rond "persoonlijke creativiteit". Do. 11 okt. 17.45 uur: Koorrepetitie

Do. 11 okt. 20.00 uur: Toneelgroep

Info: Tafelstraat 13. tel. 215651

STUDIUM GENERALE

Symmetrie in de waarneming

Do. 11 okt. a.s. vervolgt het Studium Generale het programma over symmetrie met een lezing van Jaap van Heerden over symmetrie in de waarneming (Collegezaal Nieuwenhof, 20.00 uur).

Vanuit psychologisch oogpunt is er bij de mens een verlangen naar evenwicht, naar symmetrie te constateren. Jaap van Heerden, medewerker van de NRC en verbonden aan de Univ. van Amsterdam, gaat in op de functie van symmetrie in de waarneming, in de beoordeling van situaties en in de wijze waarop mensen handelen. Onder meer wordt er gesproken over de beleving van links en rechts en het verkiezen van harmonie boven wanorde. Daarnaast behandelt hij de vraag in hoeverre de eis van symmetrie een rol speelt bij de ontwikkeling van wetenschappelijke kennis.

Do. 25 okt. a.s. vindt de derde lezing in deze cyclus plaats. Jeroen Stumpel spreekt dan over symmetrie in de beeldende kunsten.

Literair café met H.C. ten Berge

H.C. ten Berge (1938) is een veelzijdig schrijver: dichter, prozaïst, essayist en vertaler. Zijn roman 'Het geheim van een opgewekt humeur' werd in '87 bekroond met de Multatuli-prijs en tevens genomineerd voor de AKO-literatuurprijs. Er is in Ten Berges oeuvre bij alle gevarieerdheid ook sprake van een duidelijke, respect afdwingende eenheid. Graag koppelt hij gegevens uit diverse culturen en tijden in verrassende montages aan elkaar, daarbij steeds vormen van bederf signalerend die ook aan onze eigen tijd en culturele ruimte niet vreemd zijn. Tegen dat bederf worden snijdende beelden en een harde, ogenschijnlijk koude taal in het geweer gebracht. Di. 9 okt. a.s. verzorgt Wiel Kusters een openbaar college over werk en opvattingen van Ten Berge (Collegezaal Nieuwenhof, 20.00 uur). Een dag later wo. 10 okt. a.s. zal Kusters in de Stadsschouwburg (Redoute, 20.00 uur) met de auteur van gedachten wisselen. Beide activiteiten gratis toegankelijk. Info over het Studium Generale programma: zie de folder of bel: Tel.887541.

LV&S

Squashcursus-beginners

Ma. 29 okt. en wo. 31 okt. a.s. start de beginnerscursus squash in het Squashcentrum E. v.d. Pluijm. Dag/tijd: ma. en wo. 12.30-13.30 u. Kosten: f 50,- inschrijven bij buro LV&S., sportkaart verplicht.

Wintersportreis 1991

Buro LV&S organiseert weer de jaarlijkse wintersportreis naar Luttach (Italië) voor studenten en medewerkers der RL. Deze reis is voornamelijk bedoeld voor personen die (verder) kennis willen maken met de skisport. Vertrek reis week I.: vrijdag 11-01-'91 om 21.00 u. Vertrek reis week II.: vrijdag 18-01-'91 om 21.00 u. Prijs arrangement: f 595,-inkl. vervoer, half-pension gedurende 7 dagen, skipas en skibus. Info/inschrijven bij buro LV&S.

Kandidaten gezocht voor het dagelijks bestuur van de N.S.S.S. De Ned.Stud.Sport Stichting zoekt voor het komende bestuursjaar, dat loopt van okt.'90 tot okt.'91 kandidaten t.b.v. het dagelijks bestuur. De N.S.S.S. is het

overkoepelende orgaan van de studentensport in Nederland. Ze vertegenwoordigt 55.000 studentensporters. De hoofdtaken zijn: belangenbehartiging van de studentensport in Nederland, coördinatie van de organisatie van studentensportevenementen en informatievoorziening. Van de kandidaten wordt verwacht dat zij: ervaring hebben met bestuurlijke werkzaamheden in bij voorkeur de sportwereld; circa twee dagen per week beschikbaar zijn voor het bestuurswerk. Standplaats Utrecht. Naast een reiskostenvergoeding (NS-jaarkaart) staat er een vergoeding van minimaal f 2.500,- per jaar ter beschikking. Schrift. reacties naar: Ned.Stud.Sport Stichting, Nieuwe Koekoekstraat 97, 3514 EC Utrecht Voor info: 030-731265.

Activiteitenkalender M.S.T.V. Stennis

za. 6 + zo. 7 okt. outdoortennistoernooi, Dousberg

Ma. 8 okt. info-avond (+ inschrijving), Ts 53 - 1090 Di. 30 okt. A.L.V., Café Tribunal

Za. 10 nov. indoortennistoernooi, Dousberg

Activiteitenkalender Lagakari

20-21 okt. N.S.K. Zeilen Individueel in Balk

26, 27, 28 okt. Fanatenweekend in Heeg

Radboudonderwijs 1990

Vanwege de Radboudstichting Wetenschappelijk Onderwijsfonds (Wijsbegeerte met betrekking tot de katholieke levensbeschouwing) wordt door prof.dr.Henk ten Have wijsgerig onderwijs verzorgd dat voor studenten uit alle faculteiten vrij toegankelijk is.

Het programma voor dit semester bevat twee onderdelen: 1. Klinische ethiek

Een serie colleges over nieuwe ontwikkelingen in de ethiek van de gezondheidszorg, m.n. gericht op betere aansluiting bij de praktijk (bijv. casuïstiek, ethische consultatie, medisch-ethische commissies)

Plaats: Jezuietenklooster, kamer 0001

Tijd: wekelijks op woensdag, 16-17.30 uur, met ingang van 10 oktober (t/m 12 december)

2) Gezondheid tot in eeuwigheid?

Werkcolleges over de actuele problematiek van keuzen in de zorg, Centraal staat een analyse van het opzienbarende boek van D.Callahan: What kind of life? The limits of medical progress (New York, 1990).

Plaats: Jezuietenklooster, kamer 0001

Tijd: wekelijks op woensdag, 20-21.30 uur, met ingang van 10 oktober (t/m 12 december),

Inlichtingen: Henk ten Have, Vakgroep Gezondheidsethiek en Wijsbegeerte, tel.888380/888780

VACATURES

Schriftelijke sollicitaties onder vermelding van het vacatuernummer op brief en envelop binnen 10 dagen te richten aan de dienst Personele Zaken. Interne vacatures gelden uitsluitend voor medewerkers van de RL.

Interne vacature 142

Bij de vakgroep Bedrijfseconomie II, Economische Faculteit van de Rijksuniversiteit Limburg is vacant de functie van **Universitair docent (m/v)**

bij de sectie Berichtgeving en Accountancy

Taken:

- Meewerken aan de voorbereiding en de uitvoering van het onderwijs in het boekhouden (financiële informatiesystemen), o.a. het nader uitwerken van het curriculum, het vervaardigen van studiemateriaal en het begeleiden van practicum- en onderwijsgroepen en van vaardigheidstrainingen.

- Participeren in het wetenschappelijk onderzoek zowel op de facultaire onderzoeksterreinen als op het aangeduide vakgebied in het bijzonder en accounting in het algemeen.

- Verrichten van algemene en bestuurlijke werkzaamheden. Eisen: Naast een doctoraal examen in de bedrijfseconomie, (of gelijkwaardig) is onderwijs- en onderzoekervaring gewenst. Kandidaten die gepromoveerd zijn of onderzoeksprestaties op vergelijkbaar niveau hebben geleverd, genieten de voorkeur. Arbeidsvoorwaarden:

Afhankelijk van opleiding en ervaring min. f 3.315,- bruto per maand (schaal 10 BBRA 1984) en max. f 7.281,- bruto per maand (schaal 12 BBRA 1984).

Inlichtingen:

Inlichtingen over deze functie bij drs. W. Buijink, tel. 043- 888433.

Interne vacature 143

Bij het bureau onderwijs van de Faculteit der Economische Wetenschappen bestaat een vacatur voor 1.0 fte voor

Secretaresse (m/v)

Het takenpakket van de secretaresse is als volgt:

- secretariële en administratieve ondersteuning van de medewerkers van het bureau

- informatieverstrekken over onderwijs via telefoon en de onderwijsbalie en de verzorging van de publicatieborden en de mededelingen in de observant

- planning en administratie van drukwerk voor het onderwijs

Voor deze functie is vereist:

- zelfstandig kunnen functioneren

- klantvriendelijk en representief optreden

- taalvaardigheid in woord en geschrift in Nederlands en Engels

- minimaal VWO-opleiding en 5 jaar werkervaring

Inschaling afhankelijk van leeftijd opleiding en ervaring min. f 2.247,- bruto per maand (schaal 5 BBRA 1984) en max. f 3.393,- (schaal 6 BBRA 1984).

Informatie: dhr. M. Verspeek (888850) of mw. I. van de Leur (888846).

Interne vacature 144

Bij de vakgroep Geestelijke Gezondheidskunde bestaat een vacature voor een

Student assistent (0.2 fte) (m/v)

Taak: proefpersoonverwing, assisteren bij psychofysiologische (lab)experimenten, dataverwerking.

Gevraagd: student Gezondheidswetenschappen of Geneeskunde, bekend met SPSSx en/of BMDP, kennis van psychofysiologie en enige onderzoekservaring strekt tot aanbeveling.

Inlichtingen: Dhr. P. de Jong, tel. 888171.

Interne vacature 145

Bij Observant ontstaat op 1 december a.s. door het vertrek van een der redacteuren een vacature voor een

Journalist m/v (0,7 fte)

Tot de taken van de nieuwe medewerk-(st)er behoren onder meer: -het schrijven van bijdragen over onderwijs, wetenschap, bestuur en andere aspecten van het universitaire leven; - het bij toerbeurt bewaken van de productie van het blad (eindredactie); - het begeleiden van free-lance medewerkers De werkzaamheden worden verricht in een team van drie redacteuren, een redactie-assistente en een wisselend aantal free-lance medewerkers. Voor deze functie zoeken wij een man of vrouw met een brede belangstelling voor onderwijs, wetenschap en cultuur. Kandidaten dienen bovendien aantoonbare affiniteit te bezitten met de schrijvende journalistiek. Een universitaire opleiding strekt tot aanbeveling. Gezien de samenstelling van de redactie worden vrouwen nadrukkelijk uitgenodigd te solliciteren. Het salaris bedraagt maximaal f 4891,- bruto bij een volledige aanstelling (schaal 9 BBRA). Belangstellenden kunnen voor inlichtingen terecht bij J. Herraets, hoofdredacteur, toestel (88)7174 of 043-630670 (privé). Sollicitanten worden verzocht zo mogelijk een proeve van bekwaamheid bij te sluiten.

Bulletin

ECONOMIE

Studeren in het buitenland (Europa)? Er bestaan nog enkele mogelijkheden (vanaf februari 1991 t/m juni 1991). Meer info bij E. Bernard/M. Michels K.3054 A&B

Stage in het buitenland? Subsidie mogelijkheden, richtlijnen, enz... Info bij E. Bernard, Kamer 3054B, Dinsdag & Donderdag 10.00-12.30

Tweedejaarscriptie

De eerste gelegenheid voor de tweedejaarscriptie is vastgesteld op 1 februari 1991. Inschrijving dient te geschieden aan de onderwijsbalie FdEW, T553, tussen 1.10 en 15.10.90. De onderwerpen zijn gekoppeld aan de blokken 2.1 t/m 2.3. Per onderwerp is vooraf een max. aantal inschrijvingen van 50 vastgesteld. Bij de inschrijving kunnen studenten zonedig naar andere onderwerpen uitwijken. Honorering van de voorkeuren gebeurt naar volgorde van inschrijving. Uiterlijk 1.11.90 krijgt elke ingeschreven student een 1e beoordelaar (= tevens begeleider) toegewezen. Tevens wordt vooraf een tweede beoordelaar aangewezen die mede-beoordeelt, wanneer het cijfer aanvankelijk tussen 45 en 64 is vastgesteld. Zoals gezegd is de uiterste inleverdatum voor deze eerste gelegenheid 1.2.1991. Van deze datum zal niet worden afgeweken! Voor verdere informatie wordt verwezen naar blz. 304-306 van de studiegids FdEW '90/'91.

Dr. J.G.A. van Mierlo, coördinator tweedejaarscripties FdEW

EFM-agenda

03.10 Alfa excursie naar DSM. Voor info: 888 756

15.10 Alfa ALV 19.00, K0.090

24.10 EFM ALV, 20.00, K2.001

11.11 Imperator lezing over 'Pacific Basin' in kader blok 4.2. 'International Financial Management'

14.11 Alfa excursie naar de Nederlandsche Bank (DNB). Voor info: 888 756

Verlengen lidmaatschap en ophalen van lidmaatschapstickers: elke di en do van 13.30-14.30, K0.085 (voor ALFA, MAES, Imperator, Mercurius).

GENEESKUNDE

Bureau Onderwijs

Co-schappen Sociale Geneeskunde

In de volgende periodes vinden weer stages sociale gezondheidszorg plaats: 5 t/m 30 nov 1990, 4 feb t/m 1 mrt 1991, en 10 juni t/m 5 juli 1991. Stageplaatsen betreffen Gezondheidsdiensten (Algemene Gezondheidszorg, Medische milieukunde, Jeugdgezondheidszorg) en

Bedrijfsgezondheidsdiensten. Op de wekelijkse terugkomdag worden referaten gehouden door deskundigen en de co-assistenten zelf. Deze 4-weekse stages kunnen als keuze- onderwijs gevolgd worden door 6e jaars, en 5e jaars die al een ander co-schap achter de rug hebben. Plaatsing volgens de voorkeur van de student vindt plaats naar volgorde van inschrijving. Voor de stage in november gaarne zo spoedig mogelijk aanmelden. Info en aanmelding: Carel Thijs, Epidemiologie, tel. 887346, bgg 887379.

Keuze-onderwijs

AAN: 2e, 3e, 4e, 5e en 6e jaars studenten FdG.

De klappers keuze-onderwijs Geneeskunde 1990/1991 kunnen dagelijks tussen 11.30 en 12.30 uur bij de balie Buro Onderwijs, Randwijk, worden afgehaald.

AAN: 5e en 6e jaars studenten FdG.

De eerstvolgende stage "eenvoudige klinisch-chemische haematologische laboratorium diagnostiek" in het de Weverziekenhuis te Heerlen vindt plaats van 10 t/m 23 december 1990. Uitbreiding tot drie weken is mogelijk. Opgave voor 15 november a.s. bij mw. G. van der Schoot, Buro Onderwijs, tel.888145.

Bureau Internationale Betrekkingen

Spreekuur: dinsdag, donderdag en vrijdag tussen 10.00 en 12.00 uur. Bezoekadres: Dr. van Kleefstraat 25, souterrain. Tel. 888313.

ERASMUS studentenuitwisseling 1990/1991. Er zijn plaatsen beschikbaar in Italië en Duitsland. Opgave voor 1991/92 kan vanaf 19 november a.s. gebeuren tijdens bovengenoemde spreekuren.

NIKO - Nicaragua-Koschappengroep (initiatief van het Instituut Gezondheidszorg in Ontwikkelingslanden (IGOL) van de KUN). Voor april en augustus 1991 zijn nog plaatsen in Nicaragua beschikbaar (voor 4 maanden). De organisatie is in handen van: Gerry Eijkemans, tel. 080-563408 en Heleen de Vaan, tel. 080- 228151.

GEZONDHEIDSWETENSCHAPPEN

Internationalisering

Het blok Internationalisering in het curriculum Beleid en Beheer van Gezondheidswetenschappen gaat gewoon door. Blokcoördinator: J. Maarse.

De Vakgr. GVO voert momenteel een onderzoek uit naar de validiteit van een vetconsumptielijst. Gegevens die met deze lijst worden verzameld zullen worden vergeleken met gegevens afkomstig uit een 7-daagse dagboekmethode. Hiervoor zoeken wij op korte termijn: 4 Diëten (m/v)

om tegen een aantrekkelijke vergoeding medewerking te verlenen bij de uitvoering van dit onderzoek in de periode van 22 okt. t/m 23 nov. 1990. Tot de taken behoort het geven van instructies aan personen bij wie de dagboekjes worden afgenomen, alsmede het controleren en verbeteren van deze dagboekjes. Deze werkzaamheden kunnen zowel overdag als tijdens de avonduren worden verricht. Tenslotte dienen de gegevens afkomstig uit de dagboekjes

met behulp van NEVO-codes te worden gecodeerd. Opgave: P. Geelen, tel. 887304.

STIR/SWOL subsidies

Vierde jaarsstudenten GW die in het kader van hun afstudeerscriptie een stage in het buitenland willen lopen, kunnen in aanmerking komen voor een subsidie uit het STIR/SWOL fonds. Aanvraagformulieren te verkrijgen bij: P. Breevoort, BO GW. Len.14. De formulieren moeten voor 1 dec. 1990 worden ingediend. De subsidie-regeling geldt voor het kalenderjaar 1991.

Symposium

Woe 10 okt.90 in MECC om 13.30 u. Symposium naar nieuwe verhoudingen over lessen uit Amerikaanse ervaringen voor nederlandse gezondheidszorg. N.a.v. studiereis V.S. door 22 studenten Beleid en Beheer. Onderwerp: Kwaliteit, selectieve contractering en thuiszorg. Sprekers: 3 studenten, prof.dr. E. Reerink, dhr. F. Stooper, prof.dr. H.Crebolder. Dagvoorzitter: prof.dr. J. Maarse. Info: VVAA-Maastricht, Tel. 473768.

RECHTSGELEERDHEID

Studieadviseurs

Studieadviseurs bij de Faculteit der Rechtsgeleerdheid zijn: - Mevr. mr. M. Elsenburg (kamer 1.016 Nieuwenhof)

- Mevr. mr. J. Stoutenbeek (kamer 1.019 Nieuwenhof). Studenten kunnen zich tot de studieadviseurs wenden indien persoonlijke of andere omstandigheden de goede voortgang van de studie belemmeren en voor advies en informatie omtrent zaken als:

- inhoud en opzet van de studie

- studie- en examenregelingen

- studieplanning en studieaanpak

- keuze studierichting en keuzeblokken

De studieadviseurs kennen 3 soorten spreekuren:

- Inloopsprekuren: Dinsdag van 10.30-11.30 uur, kamer 1.016 N. - Afspraakspreekuren: Studenten kunnen een afspraak maken via de secretaresse, mw. M.L.Satijn, tel.:043-887045 (kamer 1.018 N).

- Tel. spreekuren: Mw. Elsenburg is telefonisch bereikbaar op dinsdag en donderdag van 9.30 - 10.15 uur (tel.: 043-887046). Mw. Stoutenbeek is telefonisch bereikbaar op maandag van 9.30 -10.15 uur (tel.: 043-887043).

Tijdens het telefonisch spreekuur kunnen ook afspraken worden gemaakt.

Voor deeltijdstudenten bestaat de mogelijkheid om in overleg met een studieadviseur 's avonds een afspraak te maken.

Propedeusebuluitreiking dagopleiding

Op 31 oktober wordt de propedeusebul uitgereikt aan alle geslaagden (zie publicatiebord propedeuse) in de aula van het Jezuitenklooster aanvang 10 uur. Degenen die hun bul niet af komen halen worden verzocht dit door te geven aan de balie van buro onderwijs

Blok 1.1

Woe 10 okt. 13.00 uur Staarzaal T. Spronken:

Rechtshulpverlening

Woe 10 okt. 14.00 uur Staarzaal N. Roos: waarom metajuridica?

Blok 2.1

Woe 10 okt. 13.00 uur Kollegezaal N kollege Sociale Wetenschappen

Woe 10 okt. 15.00 uur Kollegezaal N kollege Publiekrecht

Blok 3.1

Woe 10 okt. 15.00 uur Staarzaal responsiekollege Arbeid

Blok 4.2

De beschrijving van het blok 'Detentie' in de studiegids dient te worden vervangen door het volgende.

"In dit blok kunt u zich verdiepen in de materiële en formele rechtspositie van personen, die zich in huizen van bewaring, gevangenissen en inrichtingen voor terbeschikkinggestelden bevinden. De eerste vijf weken vormt de juridische status van 'preventieven' en 'afgestraften' object van studie. De laatste drie weken staat de terbeschikkingstelling in de schijnwerper. Verplichte literatuur:

Kelk, C., Kort begrip van het detentierecht, Ars Aequi Libri, Nijmegen, 1988, tweede druk.

Hofstee, E.J., Van TER naar TBS, studiepockets strafrecht nr. 18, Tjeenk Willink, Zwolle, 1989.

Dit blok wordt gecoördineerd door G. de Jonge."

Agenda

vrijdag 5 oktober

Swing Sing Fashion Festival, in het kader van World Aids Day, mode, muziek en ballet, MECC, 19.30

De zon gaat zinloos onder ..., cabaretiër Herman Finkers, Stadsschouwburg, 20.00

Limburgs Symphonie Orkest, o.l.v. Roberto Benzi, Stadsschouwburg Heerlen, 20.00

Dave Stewart & Spiritual Cowboys, concert, Staargebouw, 20.00

Meidskes van Mèrgel, Thei Dols e.a., Limburgse musical, CCV-theater, 20.30

Skapes, jazzgroep, Löss Theater, 21.00

Geef mij m'n sperma terug, cabaretiër Jeroen van Merwijk, Theatercafé, 23.00

zaterdag 6 oktober

De zon gaat zinloos onder ..., cabaretiër Herman Finkers, Stadsschouwburg, 20.00

Pas op dat je geen woord zegt, toneelgroep M'46, Theater 't Pesthuys, 20.00

Limburgs Symphonie Orkest, o.l.v. Roberto Benzi, Staargebouw, 20.00

The central ballet of China, Staatsballetgezelschap, Stadsschouwburg Heerlen, 20.00

Ogen blikken vooruit, acteur Wim Bouwens, Löss Theater, 20.30

Swing Sing Fashion Festival, in het kader van World Aids Day, mode, muziek en ballet, MECC, 20.30

Geef mij m'n sperma terug, cabaretiër Jeroen van Merwijk, Theatercafé, 23.00

zondag 7 oktober

Koffieconcert, Nederlands Marimba Duo, Redoute, 12.30

Lingua e Musica, vocaal ensemble, Zaal Conservatorium, 16.00

Pas op dat je geen woord zegt, toneelgroep M'46, Theater 't Pesthuys, 20.00

Café Matinée, Elisabeth Marain presentatie v/h nieuwe boek Kameraad President in gesprek met Emma Grebolder zang Marike Reuten pianobegeleiding Cid Schwartz, 14.30

maandag 8 oktober

De trage verduistering der schilderijen, Teatr Studio Warschau, Stadsschouwburg Heerlen, 20.00

dinsdag 9 oktober

Holey Moley, comedy revue van Jango Edwards en Rick Paretz, Stadsschouwburg Heerlen, 20.00

woensdag 10 oktober

Lunchconcert, Duo Regatta, Redoute-zaal Stadsschouwburg, 12.30

Literaire avond, rond H.C. ten Berge, Redoute-zaal Stadsschouwburg, 20.00

Nederlands Pianosexetel, kamermuziek, programma: Mozart e.a., Stadsschouwburg Heerlen, 20.00

Exposities

De drieboek van het tekenen, verschillende aspecten van de tekening, Perroen Aktuele Kunst, Vrijhof 29 (I), Maastricht, 26 aug. t/m 6 okt., wo t/m vr 13-18, za 13-17

Nicolas van Ronckenstein, bronzen beelden, **Harry op de Laak**, keramiek, wandschilderingen, etc., Galerie Artisan, Grote Gracht 43, Maastricht, 1 sept. t/m 6 okt., di t/m za 13.30-17.30, **Lidy Hoewaer**, beelden, tekeningen, etc., Artifort/Wagemans, St. Annalaan 23, Maastricht, 8 sept. t/m 8 okt., ma t/m vr 9-17.30, za 10-18

Joris Geurts, nieuwe werken, In Situ, Aylvalaan 10, Maastricht, 8 sept. t/m 6 okt.: wo t/m za 14-18

P. Klinckhamers, verbeelding, Galerie Wolfs, Hoogbrugstraat 69, Maastricht, 9 sept. t/m 7 okt.

Felix Droese, William Wegman, Galerie Wanda Reiff, Rechtstraat 43, Maastricht, 15 sept. t/m 27 okt., di t/m za 11-17, **Bram van Velde**, lithografieën, Galerie FAH, Brusselsestraat 80, Maastricht, 14 sept. t/m 15 okt., vr t/m zo 13-17, **Didier Vermeiren**, Bonnefontenmuseum, Dominikanerplein 5, Maastricht, 23 sept. t/m 10 okt., di t/m vr 10-17, za, zo en feestdagen 11-17

Hans Giesen, schilderijen, Galerie Signe, Akerstraat 82a, Heerlen, 27 sept. t/m 28 okt. Do t/m zo 14-17

Luske, schilderijen en tekeningen, Simeria Bogaardenstraat 40B, Maastricht, 5 okt. t/m 10 nov. Di t/m za: 13.30-18

Ben Bonke, objecten, **Martin van Dijk**, schilderijen, etsen, **Anny van den Besselaar**, Tafelstraat 6a, Maastricht, 6 t/m 26 okt. Do t/m zo 13-17.30

Film

Speelweek 5 okt. t/m 11 okt.

Filmbuis Lumière, Bogaardenstraat 40b

Shuttlecock, 20.00

Camille Claudel, 20.30

When Harry met Sally, 22.00

Cinema Palace, Wyckerbrugstr. 1

Dick Tracy, dag. 18.30 en 21.30. Za en zo ook 14.30

Pretty woman, dag. 18.30 en 21.15. Za en zo ook 14.30

Another 48 hours, dag. 18.30 en 21.15.

Mabi, Kleine Gracht 24A

Die Hard 2, vr t/m zo 14.30, 18.45, 21.15. Ma t/m do 21.00

Wo 14.30 en 21.00

Kracht, vr t/m zo 14.30, 19.00 en 21.30. Ma t/m do 21.00

Wo 14.30 en 21.00

Wild at heart, vr t/m zo 14.30, 18.45 en 21.30. Ma t/m do

21.15. Wo 14.30 en 21.15

Days of Thunder, vr t/m zo 14.30, 18.45 en 21.15. Ma t/m

do 21.15. Wo 14.30 en 21.15

Louter

Proza en poëzie voor deze maandelijks pagina sturen naar redactie Observant, t.a.v. Emely Nobis. Uit de inzendingen wordt een selectie gemaakt.

Letteren

Margedrukker Dick Wessels

Een stempeldoos met rubberen lettertjes heeft hij nooit gehad. Toch wees een test uit dat hij geknipt zou zijn voor een grafisch beroep. Het kwam er niet van, hij werd edelsmid. Nu werkt hij als coördinator kunstzinnige vorming in het CCV. Maar in zijn vrije tijd is hij ontwerper/drukker/uitgever van mooie, eigenzinnige boekjes: Dick Wessels, een van de ruim vijfhonderd margedrukkers in Nederland.

Achter in zijn statige huis aan de Prins Bisschopssingel heeft Wessels zijn drukkerij, een kleine ruimte waarin oude, glanzend geverniste ladenkasten vol loden lettertjes in allerlei soorten en maten. Met of zonder schreefje, klassiek en modern, van de minuscule acht punter tot een forse, vette Telegraafkop-kapitaal. Een ontwerptafel, een opmaaksteen en een forse Deense handdrukkers uit de jaren vijftig vullen verder de werkplaats. Het is er nauwgezet ordelijk en kraakhelder. Want drukken is een schone zaak. Vijf jaar geleden is Wessels begonnen. Door zijn werk, het stimuleren van kunstzinnige activiteiten op scholen, kwam hij in aanraking met het Frenetonderwijs, waarin het maken en drukken van eigen teksten een essentieel onderdeel is. "In een kerstvakantie heb ik een klein persje en wat lettertjes mee naar huis genomen en mijn eerste boekje gemaakt." Aan de stand van de letters is te zien dat het echt handwerk is, ze dansen wat. Er volgen nog een paar letterproeven en in december 1986 koopt Wessels zijn eerste grote drukpers. In kleine kring kondigt hij zijn uitgeverij aan. Hij noemt haar "Het Gonst", een verwijzing naar "Het gonst van ideeën". Het gonst ook rondom Wessels. Hij hoeft niet te vragen om teksten, mensen komen naar hem toe. De een vertelt het aan de ander en de kring van geïnteresseerden groeit. Dichters vooral met literaire teksten die voor commerciële uitgeverijen een te groot risico vormen. Tussendoor maakt Wessels nog steeds zijn eigen boekjes, prenten, nieuwjaarswensen.

Een bundel met 32 gedichten van Frans Budé en Hans Berghuis, 'De Maas en andere sproken' staat op stapel. In december moet het klaar zijn in een oplage van 100 stuks. Vorig jaar heeft Wessels een Liber Amicorum gemaakt voor Berghuis' vijftenzestigste verjaardag. 'Geijkte tijd' heet het en bevat gedichten van elf Limburgse schrijvers, onder wie (ook weer) Budé en Manuel Kneepkens, Hans van de Waarsenburg, Wiel Kusters, Leo Herberghs. Het is Wessels' pronkstuk, hoewel het lang niet zijn meest bijzondere uitgave is. Toneelteksten van de nu niet meer bestaande jeugdtheatergroep De Blauwe Zebra, gedrukt op grote gevouwen bladen en verstopt in een beukenhouten kistje, of vijf brieven van toneelkunstenaar Hinderik de Groot op grof geschept papier uit India in een grijze linnen map zijn veel interessanter dan de boekjes die op boekjes lijken.

Voor uitgaven als 'Geijkte tijd' vraagt Wessels een prijs die rond de vijftig gulden ligt. Veel geld misschien voor een dun boekje, weinig in verhouding tot de arbeidsintensieve productie. "Als ik een manuscript krijg, blijft het eerst maanden liggen. Ik lees en herlees het, denk erover. Ik wil weten wat de schrijver voor ideeën heeft over de vorm. Het is een zeurperiode. Uiteindelijk komt daaruit een schets per pagina. Het zetwerk gaat met de hand, letter voor letter, regel voor regel. Dan het drukken zelf: velletje voor velletje draai

Literair café met H.C. ten Berge

Volgende week begint Studium Generale weer met reeks literaire avonden.

Op woensdag 10 oktober is de schrijver/dichter H.C. ten Berge te gast. Ten Berge zal enige fragmenten uit eigen werk voorlezen, en wordt daarna door Wiel Kusters geïnterviewd.

Op dinsdag 9 oktober verzorgt Wiel Kusters een openbaar college over het werk van Ten Berge. Het college vindt plaats om 20.00 uur in de Collegezaal Nieuwenhof. Het literair café vindt plaats in de Redoute van de Stadsschouwburg, ook om 20.00 uur. Toegang is gratis.

Nevenstaand gedicht van H.C. ten Berge is eerder gepubliceerd in de bundel De witte sjamaan, uit 1973.

ik door de pers, hang het te drogen. Vervolgens garen, katernen, naaien. Alleen het bindwerk besteed ik uit. Het is niet te meten hoeveel uren in een product zitten. Daar is nauwelijks een prijskaartje aan te hangen." De illustraties maakt Wessels ook zelf, ofwel uit linoleum gesneden, ofwel uit triplex gezaagd.

De fondslijst van Het Gonst telt 22 werken. Een gemiddelde oplage van 75 tot 100 exemplaren. De meeste zijn uitverkocht. Waar blijven die boekjes? "Zo langzamerhand heb ik een vaste groep afnemers: bibliotheken, verzamelaars, dichters zelf en natuurlijk het eigen circuit: vrienden en familie." Wessels is aangesloten bij de stichting Drukwerk in de marge, die een winkeltje heeft in Amsterdam, Minotaurus aan de Anth. Breestraat. Ook dat is een verkooppunt. De stichting zorgt er verder voor dat er voldoende materiaal is. Het wordt steeds moeilijker aan goede persen en loodletters te komen. Als een drukkerij opgedoekt wordt is de stichting er als de kippen bij eventuele oude machines en letterbakken weg te halen. In Limburg zijn veel margedrukkers. Blijkbaar is er genoeg emplot. Een enkeling kan er zelfs van leven. De letteren gedijen goed op de löss.

Lucia Geurts

*Aanvliegen over de Jont,
over donkere kommen van Fuisse meren*

*Scheepgaan in de kajak
der gestorvenen*

*drijven op de wateren
tussen taiga en toendra*

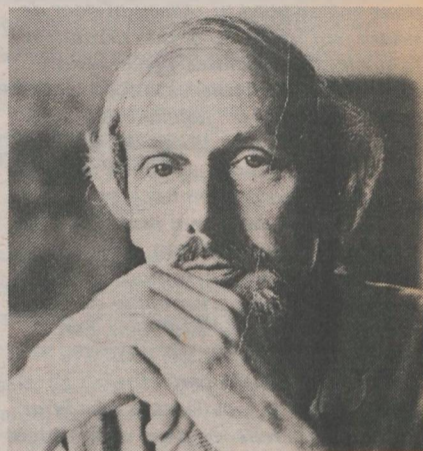
*oog en oor zuiveren
aan leest en verte*

*Zich voeden met bessen, met loed
en geur van de juddelijken paddestool*

*dromen de droom
van het eeuwige heden*

als arctische beer

weer tot sneeuwblinde dronkenschap in te keren

H. C. ten Berge

Passage

*Naar die straatsteen met dat restje wit
kom jij aanzwaaien
links, rechts, zoals ik.
Benepen zoekend je gezicht,
een glimlach of een ander teken
dat ik niet voor niks
hier loop, zoals jij.
Dan kijk je weg, twee ogen na een
mogelijk begin.
De stap voorbij, brutaal omdat je niet
kan reageren
lach ik om aarzeling,
het breken van de lijn en vragen.
Snel ik langs het wit:
ik zou meer moeten wagen.*

Gideon

Jazz

Bijenstudies

Het heerlijk gebeuren van de darrenslacht staat weer voor de deur. Op zich is 'darrenslacht' al een prachtwoord; als ik ooit nog eens boeken schrijf zal het eerste 'Koeienspoor' beten (omdat dat al bij de uitgeverij ligt), maar het tweede 'Darrenslacht'.

Een prachtwoord! Amerikanen zijn daar ook zo goed in. Alleen al door de naam van voorwerp of film worden er fantastische associaties opgeroepen.

'Tomahawk' of 'minuteman' voor een raket. 'Sidewinder': fabelachtig. 'Total Recall', 'Star Wars'. Vooraleer verder te gaan moet ik U even up-daten (vergeet U niet zélf eventjes een back-up te maken?). Een dar is een mannetjes-bij.

Daar zijn er niet veel van. In een bijenvolk van 50.000 individuen zitten één koningin, ongeveer vijftig darren, en circa 49.949 werksterbijen. Een bijenvolk wordt soms wel eens omschreven als een perfect georganiseerde sociale staat. Met haar feromoon-secretie reguleert de koningin het reilen en zeilen van de tent. Ze is ook degeen die voor de voortplanting van het individu en de staat zorgt. Uit 99,9% van de eitjes die ze legt komen vrouwtjes-bijen. Afhankelijk van de voeding die ze krijgen worden die vrouwtjes werksters of koningin. Dat laatste gebeurt maar vijf, zes keer per jaar. De nieuwe koninginnen nemen de staat over, de oude verhuizen met de helft van het volk naar elders. Een koningin wordt maar één keer bevrucht, vlak nadat ze uit haar cel in de raat kruipt, en vlak voor ze haar volk sticht. Dat bevruchten gebeurt door darren. Die verzamelen zich, uit verschillende volkeren, ergens hoog in de lucht, en in de vlucht vindt de geslachtsdaad plaats. Erg veel werk is dat niet; uit niet-bevruchte eitjes komen vrouwtjes-bijen, en uit bevruchte eitjes ontstaan nieuwe darren. En dáár zijn er dus niet veel van.

Naast dat sporadisch paren is er voor darren niet veel te doen. Ze verzamelen nectar noch pollen, worden in het levensonderhoud voorzien door de dames.

Een luizeleventje, zou je zeggen. Mwa. Ach. Niet zó. Want aan het eind van het seizoen vindt de darrenslacht plaats. De dames in het volk ontdoen zich dan van die nutteloze heren. In de winter wordt niet voortgeplant, dus de aanwezigheid van mannen is volstrekt zinloos. Ergens in oktober knikkeren de werksterbijen dus alle darren het volk uit. In eerste instantie gaat dat met zachte band: de toegang tot het volk wordt hen ontzegd. Als ze blijven drammen -zoals mannen vaker doen- nemen de vrouwen rigoreuzere maatregelen: ze kelen de darren en donderen ze het huis uit. In een 'ziezo'-gebaar wrijven de dames zich de voorpotjes en gaan over tot de orde van de dag.

Is dit geen prachtige casuïstiek voor Vrouwenstudies? Met voortschrijdende ontwikkelingen op het terrein van voortplantingstechnologie kunnen wij, schat ik, rond het jaar 2010 óók de darrenslacht gaan invoeren.

Eva

'Sommige wetenschappers werken als schappenueters'
- Dhilla Singh -

Door anderen is zij aangeduid als de coördinatrice van het geheel: Wil Steyling, financieel adviseur te Rotterdam. "Deze festivals zijn een persoonlijke hobby van de heer Acket. De familie heeft in het verleden dingen gedaan waardoor zij dit soort activiteiten voor hun plezier kunnen ontplooiën. Dit gaat niet om winst, dat is namelijk niet mogelijk, winst op jazzfestivals is uitgesloten."

Op een mooie dag van het afgelopen jaar besloot een aantal mensen Maastricht maar eens uit te roepen tot het belangrijkste jazzpodium van West-Europa; het Jazz Mecca van 1990. Zogezegd, zgedaan. We halen alles wat beroemd is en swingt naar het MECC, laten we zeggen het eerste weekeinde van november, en kijken wat er gebeurt. Als het een flop wordt? Verrek ja, we moeten subsidie hebben.

BERICHT UIT MAASTRICHT

'A new international jazz festival. Jazz Mecca 1990. 2-3-4 november Maastricht. The Netherlands.'

In het persbericht dat het organiserende bureau Interfestivals BV verspreidde, wordt aangegeven dat de formule van Jazz Mecca grotendeels gelijk is aan die van het North Sea Jazz Festival dat sinds 1975 in Den Haag wordt gehouden. Volgt een opsomming van alle bands, zowel wereldberoemde als vrijwel onbekende, en de muzikale genres die vanaf de acht podia te horen zullen zijn. Ondermeer Dizzy Gillespie, Ray Charles, Miles Davis en de enige echte Blues Brothers Band zullen verschijnen. Maar ook Pim Jacobs en Candy Dulfer.

Frits Lagerwerff, jarenlang jazzcriticus voor onder andere Trouw, geeft desgevraagd commentaar: "Dat is de muzikale formule van Acket. Naast absolute kwaliteit de echte jazzrock rommel, de boven alle twijfel verheven geheide rotzooi. In de jazzwereld is iedereen het daar wel over eens, dat is gewoon Acket, die maakt niet om wat het is, als het maar alles is, die wil gewoon de grootste zijn."

De (heer) Acket waar Steyling en Lagerwerff het over hebben is Paul Acket, meesterbrein achter North Sea en sinds 1956 actief in de muziekwereld met muziekbladen en de organisatie van popconcerten. In 1970 kreeg hij concurrentie van MOJO, dat succesvol debuteerde met het festival in het Krallingsse Bos. Niet lang daarna deed Acket zijn pop-handel over aan datzelfde MOJO en richtte zich op de jazz en het impressariaat van artiesten. Een en ander kreeg vorm in Interfestivals BV. Naast de muzikale formule is ook de organisatorische formule van Jazz Mecca gelijk aan die van North Sea. Er is een stichting opgericht die ten doel heeft het festival te laten organiseren. Die stichting heet Stichting Jazz Festivals Maastricht. Enige verwarring ligt vervolgens voor de hand, er was immers een Stichting Jazz Maastricht, die al tien jaar lang een jazzfestival in de Maastrichtse binnenstad en het Staargebouw organiseerde. Hoe zit dat? Han Hardy uit Maastricht, voorzitter van de 'oude' stichting:

"De contacten met Acket oftewel Interfestivals BV stammen al uit vroeger tijden. Hij was impressario van musici die wij hier op het festival wilden hebben. Op een gegeven moment kwam hij met het idee iets groters te gaan doen. De provincie en de gemeente hadden daar wel oren naar en toen hebben we op uitnodiging van Acket die Stichting Jazz Festivals opgericht, omdat de overheid geen geld kan geven aan commerciële firma's. Dus wordt de stichting gesubsidieerd door gemeente en-provincie en sluis vervolgens het geld door naar Acket." Hardy heeft zitting genomen in het bestuur van de nieuwe stichting. Met hem nog enkele andere zakenmensen, onder andere mevrouw Steyling.

Het bestuur van de stichting nog niet bij elkaar geweest, het is een passieve buffer tussen overheidsmiddelen en Interfestival BV.

De indruk kan ontstaan dat het al lang niet meer om muziek gaat, maar alleen nog om geld. Die indruk wordt versterkt door het feit dat de subsidie van de provincie Limburg (150.000 gulden) niet uit het potje cultuur komt, maar staat geboekt onder de post bevordering economische ontwikkeling. De Kamer van Koophandel levert daarnaast een bijdrage van ongeveer 50.000 gulden in het kader van het project seizoenverlenging: initiatieven die het einde van de toeristische seizoenen uitstellen en indien mogelijk afstellen, kunnen rekenen op een starterssubsidie van de Kamer. Overigens is het geld waarmee de Kamer Sinterklaas kan spelen ook weer afkomstig van de provincie en van de Arbeidsbureaus in Valkenburg en Maastricht. Acket wordt door de Kamer van Koophandel behandeld als een café-eigenaar die besluit zijn terrasstoelen in het vervolg ook in de winter buiten te laten staan. Alleen de gemeente Maastricht houdt de culturele schijn nog op. Haar 90.000 gulden is afkomstig van kunst, cultuur en onderwijs. Wil Steyling, mede namens Interfestivals BV in het stichtingsbestuur: "Zonder overheid is dit soort activiteiten echt ondenkbaar. Sponsoring vanuit het bedrijfsleven zou natuurlijk ideaal zijn, maar zo'n festival als dit is te hoog van niveau en te specifiek zou ik willen zeggen, om

interessant te zijn voor bedrijven."

Hoeveel kost Jazz Mecca? Steyling: "Het subsidiebedrag is hooguit vijftien procent van het budget." Ongeveer twee miljoen gulden derhalve.

De entreprijzen zijn naar verhouding. 135 gulden voor drie dagen, of vijftig gulden per dag. Studenten krijgen een korting van, jawel, vijf gulden op een dagkaart.

Is er dan niks leuks te melden over Maastrichts meest recente uitspatting? Gelukkig is Jan Hallema van weer een andere stichting (SLIM, limburgse geïmproviseerde muziek) er nog: "Zodra ik van het festival hoorde heb ik Acket een brief gestuurd met een aanbod een zaal voor hem te programmeren met Limburgse jazz. Dat vond hij een goed idee en we hebben een klein budgetje gekregen, eigenlijk niks hoor, want pretenties hebben we niet. De bands spelen voor entreekaartjes en onkosten."

In de zalen Bonn en Kopenhagen, die één ruimte zullen vormen, zullen op vrijdag leerlingen van de muziekscholen Heerlen en Roermond optreden. Zaterdag komen conservatoriumstudenten aan bod en zondag spelen musici die verbonden zijn aan SLIM. Maar wie telt 45 gulden neer voor Stiff uit Heerlen?

Het 'oude' jazzfestival Maastricht is nu ten dode opgeschreven. Han Hardy, bijna smekend: "Laat het alsjeblieft duidelijk zijn dat het dit jaar nog gewoon doorgaat. 12, 13 en 14 oktober, gewoon in de binnenstad. Ja, de acts in het Staargebouw hebben we laten vallen, want dat kan toch niet zo kort op elkaar. Uiteindelijk zullen we met het oude festival natuurlijk in dit nieuwe schuiven, die processen gaan gewoon-door. Maar we zijn trots hoor, niet treurig. We vinden echt dat we met die tien jaar Stichting Jazz Maastricht het fundament gelegd hebben, voor wat er nu gaat komen. Het is de afsluiting van een periode."

De toekomst is voor Acket. De provincie ondersteunt hem in ieder geval drie jaar, hem wacht een dus gespreid bed. Frits Lagerwerff daarover: "Wees maar niet ongerust over Paul Acket. Als er geen pak poen tegenover staat, begint hij er echt niet aan."

Geert Dekker

Een van de groepen die in het MECC optreden: The Blues Brothers Band

Com

Ki
de

Afgezie
tie van
das van
teld, i
binnen
ken ee
roepen.
dracht
zij van
het niet
even d
alvast r
aspecte
eerder
deerd d
lijk iets
teitsbes
men. Al
mogelij
wel eer
jel') wa
op terr
decanar
de facu
tegen h
over de
des te n
sie ook
definitie

Re
val

Fen gro
tenstudi
aan een
ben zich
en zijn
derwijs
heid ge
student
een mor
iets aan
bestuur
onderwi
De studi
in de ar
vechten
Volgens
onderwi
met me
Vorig ja